

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁMELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy hora 70 lej
negyedevre 190, félre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedevre 370, félre 720, egész évre 1400 lejFŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.HÍRDETESEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITE RADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APROHÍRDETESEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

A nagy csata

bevégeződött Angliában. Várakozás ellenére nagy többséghez jutottak a konzervatívok, erősen megcsappant a munkáspárt és számításba alig jövő kisebbséggé zsugorodott a liberális párt. Ezzel a Macdonald-kormány sorsa meg van pecsételve, a munkáspárt rövid, de koránt sem dicstelen uralma véget ért.

Az angol pártharc ilyen kimenetele szenzáció gyanánt hat az egész világra. Habár a konzervatívok és a liberálisok összefogásából következtenni lehetett a munkáspárt térvésztesére, a megtörtént párteltolódás mégis nagy meglepetés. A liberális párt, melynek Lloyd George a vezére és Asquith mellette a legjelentősebb alakja, valósággal pozdorjává zuzódott. A két szélsőség, a konzervatív és a szocialista irány, malomkerekei fatálishan felőrölték.

Ezáltal a brit parlamentben állandóan (ha ugyan ma egyáltalán lehet állandóságról beszélni) két hatalmas párt fog mérkőzni a hatalomért: a konzervatív és a munkáspárt. Ez az arány, melyben a jelentéktelen szabadelpvűpárt, s a néhány párton kívüli sem nem szoroz, sem nem oszt, a legegészségesebb pártalakulat, amelyet a magyar és román parlamentek számára is méltán kívánhatunk. Az elvek tisztán állnak egymással szemben, s az ország ügye mindig e küzdelem magaslatán. Az angol népnek pedig mindig könnyebb lesz a választás is, a szerint, hogy Nagybritannia nagyságára nézve melyiket tartja üdvösebbnek.

A munkáspárt relatív bukása már az angol közvélemény kétségtelen állásfoglalását jelenti a legaktuálisabb és egyúttal a legvitálisabb kérdések dolgában. A nép többsége, úgy látszik, ellenzi mind az általános leszerelést, mind a szovjet-oroszországgal való megállapodást. Legálább abban a mértékben és módon, a hogyan azt Macdonaldék csinálták. A brit nemzet ragaszkodik az imperialista hagyományokhoz, a lefegyverzés dolgában tehát elsősorban az Egyesült-Államokhoz és Japánhoz igazodik; Franciaországgal pedig az összhangot nem a döntőbíráskodás előtt való együttes meghódításban, hanem az angol birodalmi érdekek hatályos biztosításában keresi.

Ugyanaz a felfogás diadalmaskodott ebben a választásban, mely Franciaországban Herriot-kormányát veszedelmesnek tartja a köztársaságra; mely ép oly kevésbé tud lemondani a dicsőséges hadsereg és haditengerészet félelmes hatalmáról, mint kezét fogni a cárgyilkos és forradalmi aknákat robbantó tanácsköztársasággal. Így hát nagyon valószínűnek kell tartanunk, hogy Macdonald bukásában magával fogja rántani radikális francia kollegáját is, aki szintén állást foglalt a Németországgal való őszinte kibékülés mellett, s csak az imént ismerte el a szovjetek Oroszországát.

Ennek a két nagyhatalmi demokrata Kormányának eltűnése nagy veszteség az egész világra. Ha nem is teremtettkék volna meg a valódi békét, legalább megjelölték, kikölpözték azt az utat, melyen a célhoz haladni kell. A szenvedő emberiség számára kitűzték a remény csillagát s ez most újra a bizonytalanság ködébe veszt.

De azért, akik az angol munkáspárt és a francia radikális-szocialisták célkitűzéséhez a saját sorsuk jobbrafordulását is fűzték, bizalommal nézhetnek a közeli jövő elé. Azt a célt, melyet ők képviselnek, többé megsemmisíteni nem lehet: a kiegyenlítő, jóvátevő demokráciát, s a népek harmóniáját az igazság és a civilizáció szellemében. A holnap min denesetre, s talán végleg az övék.

Ujból Baldwin lesz Anglia miniszterelnöke

A konzervatív párt elhatározó győzelmet aratott a választásokon — A liberálisoknak mindössze negyven mandátum jutott. — Macdonald a jövő héten nyújtja be lemondását

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kilencvenkét év óta ilyen nagyarányú konzervatív győzelem nem fordult elő Angliában, mint most: Jelenti az a távirat, amely közli az angol választások végleges eredményét. E szerint

a konzervatív párt négyszáz, a munkáspárt százötvenegy, a liberálisok negyven, a kis pártok pedig tizenhárom mandátumot kaptak az angol törvényhozásba.

A kispárti mandátumok közül az egyik kommunista. Tizenegy kerületből még nem érkezett be éjfélig az eredmény, bárminő legyen is az, a lényegen, a konzervatív párt döntő győzelmén az már mitsem változtat.

A legutóbbi választási eredményekkel a mostani eredményt összehasonlítva, a következő statisztikát állíthatjuk össze:

A konzervatív párt nyert 159 mandátumot, elvesztett hatot; a munkáspárt nyert huszonnégyet, veszített ötvenötöt, a liberális párt nyert kilencet, veszített százhuszat.

Kik buktak ki és kiket választottak meg?

Majdnem minden nőjelölt megbukott, kivéve egy munkáspártit, három konzervatívot (Athol hercegnő, Astor Lay és Philipson színésznő). Snowdennt megválasztották. Macdonaldot kétezer szó többséggel, Lloyd George tizenkétezer, Churchill tizezer szavazattal választották meg. Hodges miniszter kibukott Lloyd George fiával együtt, aki liberális programmal lépett fel.

A nagy meglepetés

A helyzet emlékeztet az 1906. évi nagy véleményváltozásra, amikor a liberális párt kerekedett felül ilyen váratlanul óriási számarányban.

a liberális párt összeomlása a konzervatívoknál is nagy meglepetést keltett

A liberális párt ezt a vereséget azzal magyarázza, hogy az ország hangulata nem annyira ellenük, mint a munkáspárt ellen nyilvánult meg ily brüszk módon. Azonban a kerületekben, ahol mind a három párt jelöltje fellépett a választók inkább a konzervatívokra szavaztak, csak hogy a munkáspárti győzelmet megakadályozzák.

Minisztertanácsot tart a Macdonald-kormány

A Macdonald-kormány ma este minisztertanácsot tart, hogy állást foglaljon a választások eredményeivel szemben. Politikai körökben úgy vélik, hogy Macdonald csak a jövő héten nyújtja be lemondását, hogy Baldwinnak még ideje legyen a november közepén összeülő alsóház megnyitására a trónbeszédet el-

viselni. Többé megsemmisíteni nem lehet: a kiegyenlítő, jóvátevő demokráciát, s a népek harmóniáját az igazság és a civilizáció szellemében. A holnap min denesetre, s talán végleg az övék.

készíteni. Egyes miniszterek álláspontja ezzel szemben az, hogy

a kormánynak a házban kell megbuknia, még pedig az előterjesztendő munkáspárti trónbeszéd leszávaztatásával.

Erre nézve egyébként még biztosat sem lehet tudni.

Kik lesznek az új miniszterek

Az új Kormány miniszterlistája már nagyban egészben készen áll. Az új kormányelnök Baldwin, külügyminiszter Chamberlain, gyarmatügyi miniszter Churchill, hadügyminiszter Derby lord, pénzügyminiszter pedig Horne lesz.

Macdonald meg van elégedve

Macdonald politikai barátai előtt nyilatkozott a választások eredményéről, s azt mondotta, hogy a munkáspárt annyi szavazatot szedett össze, amennyiről egy év előtt még álmodni sem mert. A munkáspárt — mondotta — büszke lehet erre az eredményre.

Baldwin választóihoz intézett táviratában azt mondta, hogy a választások igazolják az angol közönség józanságába vetett bizalmat. A lapok szerint a munkáspárt vereségének oka az orosz kérdés, másodsorban pedig a munkanélküliek olcsóbb élelmezéséről tett beválthatatlan ígéret.

A liberális lapok teljes bizalommal néznek a jövő elé, s a megsemmisítő vereség ellenére biztosra veszik a párt fel-támadását.

Rassay is helytleníti az ellenzék passzivitását

BUDAPEST. (A Brassói Lapoktól.) Az egységes párt legutóbbi ülésén Rubinek Gyula képviselő megkérdezte a kormányfőt, hogy milyen lépéseket szándékozik tenni az aradi Kossuth-szobor és a Tizenhárom Vértanúk szobrának megmentése érdekében. Bethlen István gróf miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy az ország külképviselete az ügyben megkapta a szükséges utasításokat. Ha kiadja Magyarországnak az aradi szobrokat, a kormány gondoskodni fog róla, hogy elhelyezzék azokat valamelyik városban.

Százezer dollár vérdíj Wu-Pei-Fu fejére

PEKING. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Fen-Ju-Sziang Wu-Pei-Fu fejére százezer dollár vérdíjat tűzött ki, ha élve elfogják. Aki halva keríti kézre a forradalmárokat, az ötvenezer dollárt kap.

**A lej Zürichben
zárlatkor 2.92 és fél**

Mai számunk 16 oldal.

Jassyban rend van

Értekezlet a hadügyminiszteriumban
 BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A jassyi eseményekkel kapcsolatban ma délelőtti értekezlet volt a hadügyminiszteriumban, amelyen a hadügyminiszterén kívül Tatarescu belügyi államtitkár, Zadic jassyi hadtestparancsnok és Pop Danilo kolozsvári hadtestparancsnok vettek részt.

Az értekezleten mindenekelőtt Zadic tábornok ismertette a jassy-i helyzetet, főképen a közbiztonság szempontjából, s előterjesztésében odakonkludált, hogy, bár nem áll elegendő karhatalom a rendelkezésére Jassyban ezidőszakra mégis nyugalom uralkodik. Pop Danilo szintén jelenti, hogy Kolozsvárott teljes a nyugalom.

Végül Tatarescu államtitkár közölte, hogy mindent elkövetett a rend és nyugalom további fenntartására.

Mi történt a tegnapi minisztertanácson?

A tegnapi titokzatos minisztertanács — amelyről ma sem adtak ki hivatalos jelentést — még mindig élénken foglalkoztatja a politikai köröket. Biztosat még mindig nem lehet tudni, annyi azonban máris kiszivárgott, hogy a tanácskozás napirendjén nagy részben a jassy-i események és az azzal kapcsolatos intézkedések szerepeltek. A minisztertanács állítólag elhatározta, hogy

Cuza professor akcióját letöri, s ha szükség lesz rá, a legenergiusabb eszközöket is igénybe veszi.

A minisztertanács állítólag szóba került már az esetleg alkalmazandó erőeszközök is.

Nincs ostromállapot Jassyban

Ma egyébként hivatalos közlemény jelent meg, amely az elterjedt hírekkel szemben kijelenti, hogy Jassyban még nem rendelték el az ostromállapotot. Ez a jelentés — most a rendőrprefektus ellen elkövetett merénylet után, — annál érdekesebb, mert Jassy az egyetlen egyetemi város, ahol nincs ostromállapot.

Felfüggesztették állásától az idősebb Zelea Codreanu

Juon Zelea Codreanu középiskolai tanárt — és nem egyetemi tanárt, amint eddig tévesen jelentették — felettes hatósága felfüggesztette állásától.

Fel emelik a katonatisztek fizetését

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A költségvetési bizottság jóváhagyta a katonatisztek fizetésének harminc százalékos emeléséről szóló tervezetet. A miniszterelnök kívánságára a Besszarábiában szolgálatot teljesítő tisztek valószínűleg külön ötven százalékos emelést kapnak.

Magyarország gondoskodik az aradi szobrokról

BUDAPEST. (A Brassói Lapok munkatársától.) A parlamenti bizottságban a házszabályrevízió vitájánál Apponyi Albert gróf azt a kijelentést tette, hogy maga is elismeri, miszerint a bajokon segíteni kell, nem is tagadja, hogy szükség van a házszabály revíziójára, s ugyanakkor sürgősen kéri a választói törvényjavaslatot is. Rassay Károly beszédében helytelenítette ezután, hogy az ellenzék a mai súlyos napokban a bizottságból való távollétével tüntet.

Tüdőbaj, Mellbetegség, Sáp kór,

ellen fényesen bevált a **Vértesszörp**.

Használják még: asztma, angolkór, heptika, számarkőhögés, vérköpés, vérszegénység, nőibajnál, valamint mindenféle gyengeségi és kimerültségi állapotban. Ezer meg ezer hálalevél bizonyítja a **Vértesszörp**

kiváló hatását. Ize kellemes. London, Róma, Páris és Ostendében kitanítva. Teljes kúrára rendszeren szükséges 4 üveg á 390 — tel franco.

Vértesszörp

Sas-gyógyszertárból, LUGOJ, 201. szám.

Az angol választások végső eredménye

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma reggel hirdették ki az angol választások végső eredményét. Eszerint a konzervatív párt négyszáz-tizenöt, a munkáspárt százötvenkét, a liberálisok negyvennégy mandátumot kaptak. — A függetleneknek négy mandátum jutott.

Erdély jogaiért harcolunk?

Bratianu leckét adott a pártfegyelemből, de nem honorálta a kívánságokat

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az erdélyi liberális képviselők és szenátorok egy tekintélyes csoportja, Dragos Teofil dr. képviselővel az élen tudvalevőleg zászlót bontott a veszélyeztetett erdélyi érdekek védelmére. Elhatározták, hogy a kormányzat regati szellemével szemben, mely sem az erdélyi tradíciókat, sem Erdély magas színvonalu és nagyértékű gazdasági, kulturális és erkölcsi javait nem méltányolja, érvényt szereznek a szűkebb hazájuk iránt tartozó kötelességnek.

Legutóbb ebben a kérdésben közös elhatározással magához Bratianu miniszterelnökhöz fordultak és pontokba foglalt kívánságaikat közölték vele. A miniszterelnök nem adott kielégítő választ, elinténni a pártfegyelem szükségét hangsúlyozta.

Az erdélyi liberális képviselők nagyérdemű mozgalmáról, melynek eredménye súlyos kihatással lehet a nemzeti kisebbségek sorsára is, kolozsvári tudósítónk ezeket jelenti:

A liberális képviselők mozgalmáról egy kolozsvári képviselő a következőket mondta: A kormány azt hiszi, hogy mozgalmunkat képes lesz erőszakkal elnyomni. A miniszterelnök azt hiszi, hogy elég, ha a pártfegyelemből beszél és mi megijedünk. Nagyon téved.

Mi megtartjuk a pártfegyelmét, de a párt is tartja meg a kötelezettségeit.

Ne engedje, hogy a kormány Erdélyt tönkre tegye. Minket Erdély küldött a parlamentbe, mi Erdély jogaiért harcolunk, ezért minket gáncs nem érhet. Bratianu leckét adott a pártfegyelemből, ahelyett, hogy kívánságainknak helyt adott volna.

Nem célunk felrobbantani a kormányt és támogatjuk is a kormány politikáját, de Erdély kérdésében nem ismerünk tréfát és kitartunk követeléseink mellett.

A vizum megszüntetését követeli a bécsi kereskedelmi kamara

Csak Szovjetország és az orosz utódállamok számára maradjon meg az utlovélkényszer

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nagyjelentőségű akciónál adhat ma hírt beavatott helyen nyert szerkesztője. A bécsi kereskedelmi és iparkamara, amely a szabad forgalom helyreállítása érdekében már régóta harcot folytat az utlovélkényszer ellen, Blum kamarai tanácsos indítványára a napokban memorandumot fog eljuttatni a kancellári hivatalhoz és ebben arra fogja felkérni Seipel kancellárt, hogy

szüntesse meg a vizumkényszert az összes európai államokkal szemben és a határátlépést mentesítse minden díjazás alól.

A kereskedelmi kamara előkészületben levő memorandumja szerint kizárólag Szovjetország, valamint Esztország, Lettország és Litvánia alaltvalóival szemben kellene csak fenntartani a vizumkényszert. Ugyanakkor, a mikor az osztrák kormány szabaddá teszi a beutazást, Seipel kancellár indíton mozgalmat annak érdekében, hogy az osztrák példát kövessék az összes európai országok, elsősorban azonban a szomszédos utódállamok, tehát Csehszlovákia, Magyarország, Jugoszlávia, valamint a német birodalom is.

Elutasították Vaitoianu tábornok felebezését

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Vaitoianu Alexandru tábornok, néhány nappal ezelőtt megfellebbezte a letartóztatását megerősítő végzést. A felebbezést a vezető ügyész ma elutasította.

A köztisztviselők sorsa a parlament előtt

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kamara mai ülése jóformán napirend előtti felszólalásokkal telt el, s azok is jórészt a romániai választási visszaélések körül forogtak. Lupu dr., Janu, Joanitescu szólaltak fel, majd Tatarescu államtitkár nyilatkozott a tatarbunari eseményekről, bejelentve, hogy Besszarábiában újból teljes a nyugalom.

Nagyobb emóciót Jacobescu felszólalása keltett, aki a kormányt felszólította, hogy segítsen a köztisztviselők anyagi helyzetén. A beszédet még a liberálisok ol-

daláról is ilyen közbekiáltások szakították félbe:

— Segíteni kell!
 — Megoldást kell találni!
 — Bratianu Vintila kezében van a megoldás!

Jacobescu az egész ülést végigbeszélte. Az ülésnek fél hatkor már vége volt.

Kokozcev támadja a francia kormányt a szovjet elismerése miatt

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Herriot francia miniszterelnök és Csicserin orosz Külügyi népbiztos a szovjet elismerése alkalmával üdvözlő táviratokat váltottak egymással, amelyben a két ország kölcsönös békeakaratait és barátságát hangoztatják.

Kokozcev, volt orosz miniszterelnök egy lapnyilatkozatban élesen támadja a szovjet elismerését, s azt jósolja, hogy ezzel a ténnyel Franciaország mindent veszít és semmit sem nyer.

Szalacson a csendőrmesterné parancsol**Jó üzlet a hazafiság — Internacionális társaság a szigurancán**

NAGYKAROLY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szatmármegye népe szorgalmasan dolgozik a határon és elfásultán veszi tudomásul a nagy panamákat, csempészéseket, bűntényeket, melyekhez csak egy-egy megtevédt közhivatalnoknak, kapzsi embernek, ve rekedő csendőrnek van köze és amelyet a megye földrajzi helyzete teremtett.

Szokatlan csendőrbatalítás történt a napokban, a közeli Szalacs községben. Egy negyven éves hatgyermekes családapát.

Hoffmann Józsefet a csendőrmesterné parancsára egy csendőrmegpofozta, egy napig dolgoztat-ta és azután csak váltságdíjért volt hajlandó szabadonbocsátani.

A hihetetlennek látszó esetről tudósításunk a következő:

Hoffmann József szatmári kereskedő ügyes-bajos dolgai elintézésére Szalacsra ment. A csendőrlaktanya előtt megszólította egy asszony, hogy miért nem köszön, azután a választ meg sem várva, fenyegető hangon behívta a laktanyába.

A megszeppent ember a másodszori fenyegetésre bement. Az asszony, aki közben megmondta, hogy a csendőrmester felesége parancsot adott a csendőrnek, hogy Hoffmannat verje meg, amiért neki nem köszönt.

A csendőr teljesítette a parancsot, azután ugyancsak az asszony rendelkezésére megmozdította a szerencsétlen embert, akinél csak a nemzetiségi igazolványa és egy ötszáz lejes bankjegy volt. Akkor kijelentette az asszony, hogy

kétszáz lejért szabadon bocsátja, ellenkező esetben dolgoztatja, míg férje hazajön.

Hoffmann nem akart fizetni, mert nem saját pénze volt nála. Erre az asszony

az idős embert kiküldte a mezőre dolgozni a csendőr kíséretében

Hoffmann a mezőre vivő úton több ismerőseivel találkozott. Azok intervenáltak is az érdekében, azonban hasztalan. Hoffmann estig dolgozott, akkor aztán megfizette a kért váltságdíjat, hogy lehetetlen helyzetéből szabaduljon.

A százhuszlejes hazafiság

A fenti eset érthető, ha tudjuk, hogy a határmenti községek zaklatott népét már hányszor és hányféle módon sarcolták meg. Ugyancsak ez teszi érthetővé azt is, hogy az »őfelsége arcképének arcképváltatata« Szatmármegyében nagyszerűen keres.

A napokban a megye kereskedői és vállalkozói a fenti cégtől utánvételes csomagokat kaptak. A feladó, címe sok embert megijesztett, és kifizették a százhusz lejt a csomagért, amelyben őfelsége fényképét találták.

A fényképváltatnak egyetlen bázisa az, hogy a kisebbségek félnek a »hazafiatlanság« vadjától, már pedig, ha a képet visszautasítják, bizonyos, hogy ez a vád éri őket.

Az arcképváltat arcfiatlansága egyenes hazafiatlanság, sértő és tiszteletlen az uralkodóval szemben.

Menekülés a nyomor elől

Számos határátlépőt hoztak be a gránicsárok a szigurancára. Mindezt a nyomor kergette át.

Az egyik egy hetven év körüli siketnéma olasz ember, Holievich Francesco, Magyarországon volt cukrász, de mivel nem tudott megélni Romániában akart szerencsét próbálni Brassóban lakó leányánál. A szigurancára átadta a kolozsvári hadosztálybírósnak.

Vele együtt fogtak el egy félmeztelen kitéhezett árvagyereket. Nagy Mihályt, akit ugyancsak az éhség kergetett át Romániába.

Ugyancsak a nyomor miatt szökött át vízum nélkül Somlyai Erzsébet szaniszlói születésű cselédleány is.

Cigánybanda a határon

Mulatságosabb körülmények között fogtak el a gránicsárok három érselindi cigánygyereket. Egy érselindi mulatságról elcsalta őket egy gazdálkodó. A leitatott cigányok nem tudták hová mennek és reggel arra ébredtek, hogy Magyarországon vannak a mezőn.

Visszajöttek Romániába, ahol mint határ átlépőket kezelik őket. a. l.

A politikai helyzet Magyarországon**Ujabb elsímuló válság — Szcitovszky Tibor az új külügyminiszterjelölt A miniszterelnök az osztálypolitika ellen — Wild József nyílt levele**

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar politikai életnek az a jellemzője, hogy kisebb-nagyobb válságok sűrű egymásutánban követik egymást, elmaradhatatlan kísérő tünete a Magyarország szanálásával kapcsolatban szükségszerűen beállt közgazdasági válságnak. Az adózás terén vállalt súlyos kötelezettségek valóra váltása, a pénzsűke, a vállalkozási kedv hiánya és az ezzel kapcsolatos munkahiány most, a tél küszöbén csupa oly momentum, amelyek ingerlékeny teszik a közhangulatot s amelyek megannyi hálás témái a kormány zópart frontegységét megbontani igyekvő ellenzéknek.

Az elmúlt hét válsága a legélesebbek közül való volt, amelynek kapcsán még a higgadtabb elemek is már a kormány lemondásának s a kabinet újjáalakításának lehetőségéről, messzebb tekintve új választásról beszéltek. Ez a válság voltaképpen a múlt heti levelünkben tárgyalt konfliktusban gyökerezett, annak mintegy váratlan újabb kirobbanása volt. Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter és a köréje csoportosuló kisgazdák immár tizenhat pontját, illetve tizenhat különféle követeléssel növekedett memorandumukkal a kezükben bontottak frontot, de az előzetes eszmecsérek folyamán Bethlen István grófnak sikerült ezuttal is oly mértékben megnyugtani az elégedetlenkedőket, hogy az egységes párt nyilvános ülése már csak a megkötött béke ünnepies szentesítése volt.

A kormány újjászervezése

Hir szerint a kisgazdapártnak különböző személyi kívánságai is lettek volna. Ezeknek a teljesítését azonban a miniszterelnök kategorikusan visszautasította volna azzal a megokolással, hogy szuverén joga megválogatni munkatársait és bizalmasait. Ennek ellenére szó van arról, hogy Bethlen István gróf november folyamán újjászervezi kabinetjét és eddigi munkatársainak egy részét újakkal fogja felcserélni. Alighanem teljesül a kisgazdapártnak az az óhaja is, hogy Neubauer Ferenc személyében, akit a pénzügyminiszter mellé politikai államtitkárnak neveznék ki, összekötő kapcsolatot létesítsenek a párt és a pénzügyi kormányzat között. S miután a miniszterelnök rengeteg elfoglaltsága mellett képtelen figyelmét és idejét más tárcák aprólékos ügyeinek szentelni, mind komolyabb jelöltje a külügyminiszteri székre Szcitovszky Tibor nyugalmazott államtitkár, jelenleg a Magyar Általános Hitelbank igazgatója. Szcitovszky eredetileg a kereskedelemügyi minisztériumban teljesített szolgálatot, de rátermettsége, nyelvismerete és megvesztegetően előzékeny modora csakhamar predestinálta arra, hogy külföldi tárgyalásokon a magyar érdekek képviselője legyen. Egyik vezérő tagja volt a neuilly-i béke-delegációnak, buzgón résztvevett a genuai és a portorosei konferenciák tárgyalásain, s most, hogy neve a külügyminiszterválsággal kapcsolatban szóba került, jelölésének hírért általánosan előlegezett bizalommal fogadják politikai körökben.

Teljesíthetők a kisgazda követelések

A kisgazdák tárgyi követeléseit elsősorban a pénzügyminiszter ellen élezték ki. Bud János kijelentette, hogy a pénzügyi természetű kívánságok kivétel nélkül mind teljesíthetők. A forgalmi adó megreformálása és a visszaélések kiküszöbölése dolgában kormányintézkedés van készülőben, a többi pénzügyi kérdés megoldásánál szintén nagymértékű enyhítésekre törekszik a pénzügyi kormányzat. A tízszázalékos késedelemi adót elörlílik, kiküszöbölik a jutalékrendszer és az egész adóellenőrzést más alapokra fogják helyezni.

Az egységes-párt nem osztálypárt

Az egységespárt ülésén a miniszterelnök szóva tette azt a mozgalmat, amely a földműves lakosság szélesebb, vagyontalanabb rétegeinek intenzívebb módon való megszervezését célozza. A miniszterelnök szavai szerint ezt a politikai szervezkedést sok helyen nem látják szívesen és a maga részéről óva intette a párt tagjait, hogy az alulról törő szervezésnél a pártot osztálypárttá ne szervezzék, mert a párt programjához híven nem egy osztálynak, hanem a nemzet egyetemes érdekeinek a képviselője és abban éppen úgy helye van a falu népének, mint az értelmiségnek, szóval az ország valamennyi társadalmi rétegének és osztályának.

A parlament munkarendjét az idő előrehaladása újból megváltoztatta. Minden egyebet háttérbe szorító fontossággal van annak, hogy az indemnitást és a költségvetést a parlament záros határidőn belül letárgyalja s ezért újból fölmerült a terv, hogy amennyiben az ellenzék megakadályozni igyekeznék ennek a programnak a valóra váltását, a kormányzópart egy szakaszos javaslatot nyújt be a házszabályoknak oly értelmű megváltoztatására, hogy az indemnitás három napon, a költségvetés két héten belül föltétlenül letárgyalható legyen.

A Gömbös—Wild-affér

Legújabb szenzációja a politikai életnek Wild József nemzetgyűlési képviselő nyílt levele, amelyben megvádolja Gömbös Gyulát, hogy Albrecht királyi herceg érdekében puccsot készít elő. Kormányparti körökben Wild József cikkét teljes egyéni akciónak minősítik, s Gömbös Gyula válaszában is erős szavakkal utasította vissza a támadást, mint amely alaptalanságával Magyarországnak bent is, kint is csak ártalmára lehet.

(— cs. e. —)

A kincstári üzemek munkásait újból a betegsegélyző hatáskörébe utalták**A máramarosi sómunkások végre megkapják illetményeiket**

MÁRAMAROSSZIGET. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassói Lapok már számos cikkben foglalkozott a máramarosi kincstári üzemek nyugdíjasainak és munkásainak sérelmeivel. Ezek a rosszulfizetett és agyon dolgoztatott emberek ugyanis a Monopoligazgatóság és a Betegsegélyző pénztár között hónapok óta folyó meddő hatásköri vita miatt

május 1-től nem kapnak nyugdíjat és nem részesülnek betegsegélyben

A bukaresti Monopolvezérigazgatóság utasította a máramarosi kincstári üzemeket, hogy a munkások fizetéséből levont betegsegélyző járulékokat ne a szigeti Pénztárnak fizessék ki, hanem egyenesen a bukaresti Monopolvezérigazgatósághoz, amely a kincstári munkások betegsegélyezését önállósítani akarja. A betegsegélyző pénztár erre beszüntette a táppénzek és segélyek folyósítását, sőt a nyugdíjasok nyomoruságos illetményeit sem fizette. Az aknasugutagi, rónaszéki és szigetekarai sómunkások e két magas hivatal vitája folytán lehetetlen helyzetbe kerültek. A kiöregedett nyugdíjasok koldulni jártak már és a megbeégedett munkások orvosi segítség nélkül kinlódott.

A Brassói Lapok több ízben és erőlesen kelt ki az önhibájukon kívül szenvedő máramarosi munkások érdekében és e cikkek, valamint a munkások memorandumai nem maradtak hatás nélkül. A Monopol vezérigazgatóság a napokban leiratban értesítette a kincstári üzemeket, hogy

a betegsegélyezést újból a munkásbiztosító pénztár hatáskörébe utalta át

és utasította az üzemek igazgatóságát, hogy a Pénztárakkal haladéktalanul ejtsék meg az elszámolást. A szigeti betegsegélyző pénztár elszámlázott már átvizsgálták a kincstári üzemek bérlistáit és amint értesülünk, hamarosan sor kerül a május 1 óta elmaradt nyugdíjilletmények kifizetésére is.

Sztrájkra készülnek a temesvári szülők

Ahol a tanügyi inspektor hatalmaskodik

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Jelentettük már, hogy a temesvári elemi iskolák számára új osztálybeosztást határoztak el. Ennek következtében sok tanuló egy egész esztendőre veszítene. Az új rendnek már november elsején életbe kellene lépnie. A szülők nemzeti különbség nélkül elkeseredetten foglalnak állást az intézkedés ellen és tiltakozó deputációt akarnak menesztetni a felettes fórumhoz. Sok oldalról hallani, hogy amennyiben

a sérelmes rendeletet nem változtatják meg, a szülők sztrájkolni fognak, gyermekeiket semmi szín alatt nem engedik az iskolába.

A rendeletet Niculescu, az elemi iskolák titkari inspektora tervezte, aki a rendeletet levitte Bukarestbe, ahol megkapta a minisz-

teri jóváhagyást. Ez a Niculescu Temesváron általános népszerűtlenségnek örvend. Ezelőtt a dobudzsai Bazargichben egyszerű tanító volt és nyilván bokros liberális érdemeiért került Temesvárra. Csak románul beszél, de azért a magyar és német iskolákat is ellenőrzi, helyesebben terrorizálja. Jellemző, hogy magatartása miatt állítólag már Krassómegeye román tanítói is nyíltan felléptek ellene.

Niculescut egy alkalommal már elhelyezték Temesvárról és helyébe Moldovan aradi tanfelügyelőt küldték, de az erőszakos Niculescu mellett, akit áthelyeztetése ellenére itt maradt, szóhoz sem jut. Így kepten inspektorok, s noha Moldovan címe: kisebbségi iskolák inspektora, Niculescu azt csinálja, amit akar. Mostani rendelete állítólag az új iskolatörvényen alapszik, melyre nézve még nincs végrehajtási utasítás.

„A jövő autója — a repülőgép”

Ford tíz év múlva annyi repülőgépet akar gyártani, mint amennyi autót ma. Nem fenyeget többé a lezuhanás veszélye?

PARIS. (A Brassói Lapok párisi tudósítójától.) „A jövő autója többé nem az autó lesz, hanem a repülőgép.” Ezt a kijelentést nem más, mint Ford, a nagy amerikai autógyáros tette.

— Detroiti gyáraimban mérnökeim egy olyan repülőgéptípuson dolgoznak, amely könnyű lesz, nemcsak a levegőnek, de a pénz tárcáknak is. Kijelenthetem, hogy még tíz év sem fog beletelnie, s úgy fogom gyártani a repülőgépeket, mint ma az autókat.

— Micsoda perspektíva! — írja egy francia író — 1934 felé tehát már mindnyájunknak lesz egy 7 ezer 800 frankos »Citroen« monoplánunk, s 200 kilométeres sebességgel száguldhatsz nem vízszintesen, hanem — a plafon felé. S ki fog keresni kétszobás konyhás lakást Páris közelében, amikor Franciaország közepében épüget pár lépésre lesz a Tözsde-től? A déjennert után a házigazda így szólhat majd vendégeihez: »Talán csinálnánk egy kis turát a Loire partjain? Saumudben iszunk majd aperitívet, s dínere hazatérünk, de ha kedvünk van, mehetünk talán előbb longchampversenyekre.

Párisból Newyorkba leszállás nélkül

— A modern technika ma holnap megszenyíti már az emberi fantáziát. S a ma még leghihetlenebb dolgok is, holnap valószínűk látszanak. Az amerikaiak, angolok, franciák, világkörüli turája, s a sarkvidéki repülő utak, csak bevezetői a nagy légi vállalkozásoknak. Csak a szédületes fejlődést kell tekintetbe vennünk, ami a célkitűzésekben mérhető le. Alig pár éve még a La Manche csatorna átrepülése hihetetlen kísérletnek látszott, ma a modern »sasok« már az Océán mérhetetlen vizeit akarják leszállás nélkül átszeli. Párisból fölrepülni az Eiffel tornyot körülrepülve nekivágni a nagy vízeknek, s a newyorki szabadságszobrot körülrepülve földre szállni, ez az a teljesítmény, amit a gyárak fokozott aktivitása, s a légi lovagok vállalkozó szelleme ma holnap realizál. A Daily Chronicle nemrégiben azt a hírt közölte, hogy Franciaországban e célra egy új típusu monoplán épül, három-négy száz lóerős motorral, mely 160 km-es sebességgel 36 óra alatt érné el Párisból Newyorkot. A lap szerint Pelletier Doisy kapja a megbízatást, hogy az óceánt legyőzze...

Ez a hír ugyan még »légből« kapottnak bizonyult, de az tény, hogy a Bréguet és Farman gyárak olyan repülőgépeken dolgoznak, amelyek több mint harminc óráig maradhatnak a levegőben. Előbbin Vuillemin kapitány, utóbbin két más »hosszútávú« repülő kísérelné meg a páris-newyorki utat.

Megoldás előtt a biztonság problémája

A repülőgépgyáraknak, a motorok és a repülőgéptípusok tökéletesítése mellett a biztonság kérdésének megoldása legfőbb problémájuk. A francia katonai aeronautika technikai osztálya erre vonatkozólag nagy sikert vár egy francia repülőkapitánynak, Lepinte-nek találmányaitól a zuhanási féktől s az ejtőernyő repülőgéptől, melyek elméleti elgondolásból születve meg, ma már praktikus is megvalósíthatóknak látszanak.

A zuhanási fék

A repülőszerencsétlenségek egy részét az okozza, hogy midőn a repülőgép már leszállóban van, vagy ha egy légtölcsérbe kerül, nem választhat többé már leszállási területet, s a balesetnek akkor is ki van szolgáltatva, ha látja a veszélyt. Lepinte biztonsági féke hasonló esetekben lehetővé teszi, hogy a pilóta visszatartsa a gépet, átugorjon egy tárgyat, sőt hogy újra fölvehesse a repülést. A találmány elve nagyon egyszerű: A repülőgépre robbanó bombák vannak erősítve olyan anyagból, mely robbanásakor rendkívül nagy nyomású gázokat produkál (kétezer kiló négyzetcentiméterenként). A hirtelen keletkezett gázzal a pilóta esésében feltartja a repülőgépet, melynek sebessége a robbantások után progresszíve lecsökken.

Az ejtőernyő repülőgép

Lepine második találmánya is egyszerű. Ha az aviatikus pár száz, vagy ezer méter magasságból zuhanni kezd, s nem tudja többé egyensúlyba hozni gépét, hogyan lehet a repülőgép minden utasát megmenteni? Lepine eszméje az, hogy magát a repülőgépet kell ejtőernyővé átalakítani e veszélyes pilanatban. Ha a gép zuhan, a pilóta egy egyszerű emelő segítségével lekapcsolja a gép szárnyait és motorját. Ugyanakkor egy központi rudról mint egy ernyő halszonjtjai, előbb egy rugó, majd a levegő segítségével kidagad az ejtőernyő. Ezek a találmányok ma már nem csupán elméletiek. A francia katonai aeronautika technikai osztályának egyik szakértője nemrégiben úgy nyilatkozott, hogy a biztonság kérdése e találmányokkal meg lesz oldva, s ha néhány évvel előbb valószínűbb volna meg a levegő sok halottjának életét lehetett volna megmenteni.

(*) A F. S. S. R. labdarúgó szakosztálya központbizottságának általános szabályai hiteles magyar fordításban megjelent és kapható a Brassói Lapok könyvtárában. Minden futballal foglalkozó ember el kell olvassa ezt a könyvet. Ara 20— lej.

Amikor a főnök urat nem lehet megvesztegetni

(A Brassói Lapok munkatársától.) Karakterisztikus, mulatságos és megtörtént csend élet az alábbi eset. Egy tekintélyes marosvásárhelyi üvegkereskedő reprezentánsa a regátban járt, ahol cége számára egy vagon üveget vásárolt. A vagon üveget Marosvásárhelyre kellett szállítani. Precízebben: a vagon üveget sürgősen kellett Marosvásárhelyre szállítani. Marosvásárhelyen vásár készült, arra az alkalomra okvetlenül otthon kellett lennie a frissen szerzett üvegárujának. Ma semmi sem megy simán, ez a szállítás sem ment simán. A vagon utközben szerencsésen megrekedt M. vidéki pályaudvaron. Ez még nem lett volna nagyobb baj. A nagyobb tragédia az volt, hogy a reprezentánsnak, aki a vagon kísérté, időközben elfogyott a pénze. (Könnyen megtörténhetik mindenkivel, aki sokat jár a regátban.) A vagon tehát ott állt, álldogált egykedvűen a m.-i pályaudvaron egy szikrányi hajlandóságot sem mutatva a továbbbogarodáshoz. Es ismételjük: a megbízott finansziális helyzete olyan rosszult, hogy összevissza 200, azaz kétszáz lej volt a pénztárcájában. Pedig az illető is jól tudta, biztosan, hogy manapság még az olaj is többé jön az elakadt vagon megkényszerítéséhez. Azonkívül még saját magát is ebből a sumából kellett hazaszállítania, holott az ut egyedül 100 lej volt.

Mentőgondolata támadt. Hát ha így sikerül. Egy hirtelen elhatározással bemegy a főnökhöz és megkérdezi tőle, hogy hajlandó-e egy óriási szívessegre.

A főnök így felelt:

— Attól függ, hogy megérdemli-e?

A megbízott sokatmondóan csettintett a nyelvvel, majd a következő magyarázatba fogott:

— Főnök ur kérem, a pályaudvarán egy vagon vesztel. Ez és ez a száma. Marosvásárhelyre van irányítva. A vagon tartalma az én leghalálosabb konkurrenssemnek szól. Az én árum előbb jutott haza, mint ez és így életkérdés rám nézve, hogy ez a vagon a holnap vásárra ne érkezék meg Marosvásárhelyre. Vagy két napig tartsa még itt főnök ur ezt a vagon.

A főnök ur nem utasította vissza a szokatlan ajánlatot és lelkesedéssel már látta a ravasz üzleti fogásból neki jutó nehéz ezreket. Egy váratlan fordulat azonban hirtelen kizökkentette merengéséből.

Hősünk ugyanis, mint aki már tulságosan biztos a dolgában, kissé hanyaveti modultal előrántotta az egyik százejesét és oda lökte a szerény bankjegyet a főnöknek. Ez éktelen haragra gerjedt. Miiiii... azt hiszi, hogy öt száz lejjel meg lehet vesztegetni. O ennél sokkal becsületesebb. (Ötszáz lej kell oda legalább) És azzal szószeres értelembe kilökte irodájából a megbízottat. A pénzt pedig utána hajította.

Epilog. A főnök ur még abban a minutában parancsot adott embereinek, hogy a szóbanlévő vagonat azonnal kapcsolják hozzá a legelső tehervonathoz és bocsássák utjára. A vagon másnap épen kellő időben érkezett meg Marosvásárhelyre. És az ötletes megbízottnak még a száz leje is megmaradt. Mert hát a főnök urat nem lehet megvesztegetni.

Fáj a hasa, gyomra ég?
KOPROL-t vegyen máma még.

November

2

Premier a

MODERN
Mozgóban

A rejtelmek háza

Főszerepben a világhírű MOSJOUKINE.

Vasárnap az előadások 1/23 és 5 órakor kezdődnek, 1/48 és 1/410 órakor ünnepi díszelőadás, melynek programja a következő: EGMONT opera nyitány és mint fűrészgári tanonc, rendkívül mulatságos vígjáték 2 felvonásban, utána a REJTELMEK HÁZA.

Az ünnepi előadásokra jegyek elővételben a pénztárnál kaphatók.

ZIGOTTÓ

November

2

Premier a

MODERN
Mozgóban

A BRASSÓI LAPOK ERDÉLYI HIREI

BRASSO

A Brassói Lapok gyűjtése a zetelaki tűzhárosultak részére

Örvendetes hírt hozott ma a posta. A jelentés szerint a lozsádi magyar ifjuság a zetelakai tűzhárosultak javára nagyon szép erkölcsi és anyagi eredményeket elért. A »Gyimesi vadvirág« népszínművet, amely alkalommal részint a jegyek ára és felülfizetés, részint külön gyűjtés eredményeképp 1900 lej folyt be. A szép sikert a magyar célokért lelkesedő ifjuság kivül Gyenge Sámuel lozsádi levita papnak köszönhetjük, aki a mai nehéz viszonyok közt is teljesen a magyarságnak szentelt áldásos működését Bár minden magyarulalkta községben ilyen papok, tanítók és vezető emberek lennének, akik megértik a segélykiáltást és szeretettel, szükség esetén önfeláldozással hajtánák végre az élet és vagyonmentés irgalmas cselekedetét.

A medgyesi magyar polgári kör tagjai szintén a Brassói Lapok felhívására 1065 lejt adtak össze a zetelakai tűzhárosultak részére. és pedig a polgári kör mint erkölcsi testület 500 lejjel kezdte meg a gyűjtést, ezután következik Fülöp Mózes 50 lej, Pápai Antal 100 lej, Biró Sándor 20 lej, Bertók József 50 lej, Kajlik József 20 lej, Barabás Albert 40 lej, Darvas József 30 lej, Berzsnik Lajos 50 lej, Vinczi Károly 20 lej, Németi Ferenc 100 lej, Hametner Károly 15 lej, Neusel Ferenc 20 lej, Fazekas József 50 lej. Összesen a lozsádi magyar ifjuság gyűjtésével együtt 2965 lej. Eddigi gyűjtésünk végösszege 71468 lej. További adományokat köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a Brassói Lapok kiadóhivatala.

— A reformáció emlékünnepe. A brassói református egyházközösség reformációi emlékünnepeit külsőségeiben is emlékeztetessé tette, hogy az egyházi vizitáción itt időző egyházmegyei kiküldöttek bensőséget és emelkedett lelkületet adnak az ünnepi hangulatnak. Az ünnepi ifjusági istentiszteleten közvetlen melegséggel beszélt a gyermekseréhez Kiss Albert egyházmegyei esperes, míg az ünnepi istentisztelet délelőtti folyt le a teljes számú ifjuság és szép számú hívek jelenlétében. Az ígét Tőkés József egyházmegyei főjegyző hirdette magas szárnyalású és gondolatokban gazdag, a szeretet hatalmát hirdető nagyhatású beszédében. Este a ref. egyházközösség hívei a vendégek tiszteletére és a nap emlékére nagy számmal jöttek össze a Fehér-báránynban szeretetvendégségre.

— Zsaroló rendőrtiszt a brassói fogházban. A brassói ügyészség fogházának érdekkomisszár az illető, akit különböző hivatali hatalommal való visszaélés és zsarolás büntette miatt tartóztatták le. Pontosabban az a vád ellene, hogy fogarasi kereskedőket beidézt a rendőrségre, kijelentette előttük, hogy visszaéléseik miatt eljárás van ellenük folyamatban, amelyet 6 néhány ezer lejért hajlandó eltussolni. Ily módon sok szédelgést követett el. Voinea Péter vizsgálóbíró ma, csütörtökön kihallgatta Szavu Stürbeit, aki tagadta a vádakát és hangsúlyozta, hogy meghurcolása személyi ellenségeskedésen alapszik. A vizsgálóbíró azonban másként látta a helyzetet és ezért letartóztatásba helyezte a komisszárt, aki a letartóztatással szemben a vádtanácsához felebbezett.

— A brassói izr. Nőegylet teaestélye iránt, mely nov. 5-én az Iparegyletben lesz, nagy érdeklődés mutatkozik. A rendezőség egy kisebb szerű buffétól is gondoskodott és a cigányzene mellett hajnalig lesz alkalma a fiataloknak táncolni.

— A Magyar Dalárda hétfői próbái halottak napja miatt elmaradnak. Legközelebbi próbák nov. 6-án, csütörtökön este lesznek. Szombaton, nov. 1-én este 8 órakor a próbahelyiségben a Dalárda elhunyt elnökéről és tagjairól történik kegyeletes megemlékezés, melyre a működő tagokon kívül a pártoló tagokat és érdeklődőket is szívesen látja az elnökség.

* Aki nem akar a divattól elmaradni, az föltétlenül rendelje meg a legújabb szabásmintás divatlapokat. Record 25 lej, Schöne Wienerin (Legújabb Divat) 25 lej. Portó 3 lej. Előfizetéseket elfogad, vagy megrendelésre utánvétellel szállít a Brassói Lapok könyv osztálya.

— Vallásos estély sorrendje a brassói református templomban november 2-án, vasárnap délután 5 órakor. 1. Enekel az egyházi dalárda. 2. Szaval: Farczádi Sándor író. 3. Hegedű-solo: Kraus N. orgonán kíséri Hübner S.-né. 4. Felolvas: Csia Pál lelkész. 5. Mű-ének: Biró Gyuláné. 6. Szaval Czirbusz István mérnök. 7. Közének 179. szám. Az estélyt özv. Molnár Endréné és Jeddí Domokosné rendezik. Belépti díj nincs. Persely adományok jótékony célra fordíttatnak.

— Árdragítással és becsületsértéssel vádolt vendéglős a bíróság előtt. A brassói büntetőbírószágot újból egy helybeli vendéglős árdragítási pöre foglalkoztatta. A bűnper előzményei még augusztus 20-án peregték le a Rothenbächer-féle vendéglőben. Ezen az estén betért az étterembe két hölgy társaságában Cernescu ezredes, aki a bukaresti királyi udvarnál teljesít szolgálatot. Az ezredes vacsorát rendelt, hozzá félliter különleges bort. Midőn fizetésre került a sor, az ezredes észrevette, hogy a főpincér 18 lejt számított fel kenyérért és 30 lejt az ásványvízzel felszolgált félliter borért. Az ezredes kifogásolta a tételeket, mire a főpincér korigálta számadásait. A társaság erre eltávozott, Cernescu azonban egy óra múlva újból visszatért, maga elé hívatta a tulajdonost, akit alaposan lefordított. Rothenbächer azonban nem hagyta magát, visszavágott a polgári ruhát viselő, tulhangos vendégnek, mire az ezredes feljelentette őt becsületsértés és árdragítás miatt. Az utóbbi vádat a helybeli árdragító bíróság nem látta beigazolván ezért a vendéglőst felmentette. Az ügyészi felebbezés folytán a per a bíróság elé került, amely ma ítélezett másodikfokúlag Rothenbächer felett. A bíróság Glajár Vazul dr. védőügyvéd indokainak elfogadásával az árdragítás bűncselekményét nem látta fennfogni, mégis helyt adott azonban az ügyészi felebbezésnek abban a tekintetben, hogy a szóbanforgó bor ára nem volt feltüntetve az étlapon, ami az árdragító törvény megszegését jelenti és ezért Rothenbächer Györgyöt 1000 lej pénzbírságra ítélték el. A vendéglős becsületsértési perével legközelebb foglalkozik a járásbírószágot.

— Övni kell az ifjuságot az alkoholtól. A brassói J. O. G. T. antialkoholista Goodtemplar-rend, 3. számú csoportja november 2-án, vasárnap megalakítja Brassóban az ifjusági csoportot. Ez alkalommal szabad előadás lesz. A rendezőség kéri a szülőket, hogy az előadásra, melyet a református egyház tanácstermében tartanak, gyermekeikkel együtt minél számosabban jelenjenek meg.

— Leszállított büntetés. A brassói uzsorabírószágot 15.000 lej pénzbüntetéssel sújtotta Kádár Testvérek helybeli mészárosokat, mivel a maximális árnál két lejjel drágábban mérték a sertéshus kilóját. Főbbezés folytán az ügy a törvényszék elé került, amely a mészárosok büntetését leszállította kétezer lejre.

(*) Modern mozgó. Szombaton utoljára fut »Amikor a gyermek könnyezik« című film. Holnap, vasárnap, nagy ünnepségre készül a Modern Mozgó, ünnepi előadás keretében hozza ki »A rejtelmek háza« című monumentális filmet. Az egynegyed 8 és egynegyed 10 órai előadásokat nagyszabású kis külön műsor előzi meg. Beethoven hatalmas »Egmont« nyitányát játsza el a teljes zenekar, utána egy 2 felvonásos Zigotto képet vetítenek. »Zigotto mint fűrészgári tanonc« címmel. Egy fűrésztelepen játszódik le a film és olyan mulatságos, hogy könnyekig kacagtatja meg a közönséget. Utána következik A rejtelmek háza előadása. Az ünnepi előadások jegyeit elővételben árusítja a pénztár. A helyárák rendese, csupán a szabad és kedvezményes jegyek érvénytelenek a vasárnapi és hétfői előadásokra. Vasárnap délelőtti nagy gyermekelőadás, 8 felvonásos vigjáték lesz vetítve.

(*) Elvesztett szerdán, 29-én Brassóban, a Hosszu-uccán le a Barca Rozsnyóra vezető uton egy pénztárca, pénzzel és különféle iratokkal. A becsületes megtalálót kérem, hogy a pénzt tartsa meg és az iratokat »Scoală de Tragere Art. Rasnov, Locotenent Basarabescu« címre küldje el.

— Ötszáz dollárt kap a sóhivataltól, ha nem fognak Önnek tetszeni azok a movizsinésznők, akik a Modern Házások című ötletes filmjudozságban ma utoljára jelennek meg az Apolló mozgó vásznán. Ma és minden este az Apolló választékos izléssel összeállított programja do minál.

KOLOZSVAR

— Egy volt kolozsvári egyetemi tanár gyásza. Budapesti távirat jelenti, hogy Ovári Kelemen dr. volt egyetemi tanár felesége, Ovári Elemér volt városi főügyész anyja meghalt. Temetése vasárnap lesz.

— Megtámadott és kirabolt kávéházi felirónő. Ma éjszaka érkezett ide Jónás Hilda kasszirónő. Amint a Regele Ferdinándon ment, két fiatalember megtámadta, ártalmatlanná tette és kocsiba ültette a leányt. Egy kis szállóba hurcolták ahol erkölcsstelen merényletet követtek el ellene, majd elrabolták 550 lejét és a gyűrűjét.

— Hütlén kereskedősegéd. Veres Imre kereskedősegéd gazdájától elsikkasztott 172 ezer lejt. A rendőrség megállapította, hogy a kereskedősegéd az egész elsikkasztott pénzt barátnőjére, Horváth Jolán rendőri felügyelet alatt álló nőre költötte. Mindkettőjüket letartóztatták.

ARAD

— A volt szerb trónörökös Aradon volt. Szerdán Aradon járt György volt szerb trónörökös. A fejedelmi látogató inkognitóban járt a városban és Kovinocsics Uros aradi szerb esperes vendége volt. Az esperesnél is ebédelt és délután az ő kíséretében ment a városba, ahol több bevásárlást végzett. György trónörökös Vingáról látogatott Aradra, különben öt napja tartózkodik Vingán, ahol Konstantinovic Szvetozar szerb politikai vendége. Elmondta, hogy Vingán nagyon jól érzi magát, minden idejét vadászással tölti és nem is törődik mással, csak a sporttal. Nyilatkozni azonban semmi szin alatt nem volt hajlandó az egykori szerb trónörökös.

TEMESVAR

— Újból megjelenik az Esti Lloyd. Temesvári munkatársunk értesülése szerint az Esti Lloyd szerkesztősége hétfőtől kezdve újból megjelenteti a lapot. Az első számban részletesen ismertetni fogják a lap megindításának, működésének és szünetelésének okát és körülményeit.

Legolcsóbb szabott árak AU PRINTEMPS volt MISSIR cégnél!

32 fióközletbe az ország nagyobb városaiban az összes évad ujdonságai, óriási választékban érkeztek raktárra

Legfinomabb angol és francia női és férfi ruha- és kabát-szövetek. :: Selymek, bársonyok, fekete női kabát, plüss és biberettek. :: Vásznak, asztalnemű és kész fehérneműek. :: Flanel és Barchettek. :: Szőnyeg Moquettes és Butorszövetek gyári lerakata. :: A cég különleges ÉVAD UJDONSÁGAI: A barna színű selyem és angol női kosztüm- és kabát-posztók legnagyobb választékban! :: Legfinomabb angol férfi és télikabát szövetekből gyári raktár.

— A Bánságban fog vadászni a király. Karácsonyi Jenő gróf bánlakai nagy birtokos abban a kitüntetésben részesült, hogy őfelsége meghívta a leles kastélyba, ahol vadászati ügyekről beszélgettek. A gróf az udvari ebéden is részt vett és őfelsége igen melegen érdeklődött a bánsági vadászati viszonyokról. Érdeklődéséből arra következtetnek, hogy őfelsége legközelebb Karácsonyi gróf vadászterületén óhajt udvari vadászatot rendezni.

CSIKSZEREDA

— Csikseső a zetelaklakért. Csikseső község közbirtokossága legutóbbi gyűlésén 8000 lej segélyt szavazott meg a zetelakai tűzkárosultak számára.

— Dr. Kahána Ernő ditrói orvos rendelőjét Csikszeredára helyezte át, ahol rendelését Bulevardul Ferdinand 16. alatt már meg is kezdte. Rendel. d. e. 9—10-ig és d. u. 2—4-ig.

— Haladékok kaptak a csikszeredai pénzügyi tisztviselők a román nyelv elsajátítására. Ma délelőtt Copician csikszeredai pénzügyigazgató a pénzügyi tisztviselők jelenléte felolvasa a pénzügyminiszter legújabb rendeletét, mely szerint a tisztviselők az államnyelv elsajátítására 1925. április 1-ig haladékokat kaptak.

MAROSVÁSÁRHELY

— Megkezdődött a görögényi udvari vadászat. Ferdinánd király György görög ex-királyal együtt ma megkezdte a görögényi vadászatokat. Jelenleg az iszticsorai réteken vadásznak, a bő vadállományu görögényi erdőségekre csak holnap kerül sor.

— Megint betörést követtek el. Ma éjjel ismeretlen tettesek ismét két betörést követtek el Marosvásárhelyen. Éjjel után a székelmezőgazdák, Barázda értékesítő szövetkezetének udvari raktárába törték be, melynek padlásáról 20 ezer lej értékű szarvasbőröket, posztót és jutazsákokat vittek el. Majd az iskola-uccai zsidó templom irodájából kilopva a kulcsokat, behatoltak a templomba, felnyitották a szentélyt, azonban sem mihez sem nyúltak. A rendőrség megindította a nyomozást.

NAGYVÁRAD

— Lakók tiltakozása a vízdíj emelés ellen. Vasárnap délelőtt a lakók nagygyűlést tartanak az Iparkamarában, amelyen tiltakozni fognak a vízdíjak fölemelése ellen. Nagyváradon a víz árának megrágulása miatt eddig nem kevesebb, mint kétezer fürdőszobát a háztulajdonosok rendelkezésére bocsátottak.

— November 23-án lesz a királyszobor leleplezése. Ferdinánd király lovasszobrának leleplezése újból halasztást szenvedett. A városi tanácshoz ugyanis ma Bukarestből távirat érkezett, amely november 23-ában állapítja meg a királyszobor leleplezési ceremóniájának időpontját.

— Betörés az élesdi vezetőjárásbíróhoz. Nagyváradról táviratozzák: Legutóbb betörték Hallmayer Béla élesdi vezetőjárásbíró lakására, amelyet majdnem teljesen kifosztottak. A betörők a többi között a járásbíró lakásáról egy hatszemélyes ezüstevőeszközt, egy cigarettatárcát, egy vadonatúj férfiruhát és leányruhát, továbbá nagyobbösszegű ezüst szerb pénzt vittek magukkal. A nyomozás megindult.

MÁRAMAROSSZIGET

— Máramarossziget új tanácsosa. Balázs Imre alpolgármester halálával megüresedett városi tanácsosi állásra Mihályi Gábor prefektus a hat pályázó közül Florea László rendőrkapitányt nevezte ki. A kinevezés a városban osztatlan örömet keltett, mert Florea szorgalmas és mindenekfelett becsületes hivatalnoknak ismerik.

— A Nőegylet teaestélye. A máramarosszigeti Izraelita Nőegylet november 8-án nagy teaestélyt rendez a kulturpalotában. A teaestély iránt városszerre nagy érdeklődés nyilvánul meg s valószínű, hogy erre való tekintettel a teaestélyeket állandósítani fogják.

NAGYKAROLY

— Béremelést kérnek a nagykarolyi bormunkások. A nagykarolyi bormunkások bejelentették a szatmári munkaügyi inspektorátusnak, hogy kollektív-szerződést akarnak kötni munkaadóikkal. A megegyezés nehezen fog létrejönni mert a munkaadók és munkások között nagy ellentétek vannak a bér kérdésében.

HIREK

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Marosvásárhelyi fiók (szerkesztőség és kiadóhivatal): Piața Regele Ferdinand 18. Telefon 177.

A Brassói Lapok egyes példányainak ára 4 lej, vasárnap 5 lej; Bukaresztben 1 lejjel drágább; Ausztriában 2500 o. K., Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 Dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Vasárnap, november 2.

Katolikus naptár: Halottak napja. — Protestáns naptár: Viktor. — Görög naptár: Achindin vértanu. — Izraelita naptár: 5685. Hesvan 5.

A nap kel 6 óra 55 perckor, nyugszik 17 óra 3 perckor.

Hétfő, november 3.

Katolikus naptár: Győző. — Protestáns naptár: Opor. — Görög naptár: Achepszim vértanu. — Izraelita naptár: 5685. Hesvan 6.

A nap kel 6 óra 56 perckor, nyugszik 17 óra 1 perckor.

Kedd, november 4.

Katolikus naptár: Károly püspök. — Protestáns naptár: Károly. — Görög naptár: Joandie és Nikandru. — Izraelita naptár: 5685. Hesvan 7.

A nap kel 6 óra 57 perckor, nyugszik 17 órakor.

— Holdváltozás: első negyed 0 óra 18 perckor.

Az én zsoltárom

Erős várunk nekünk az Isten,
Ha mi magunk is vár-erősen
Hiszünk e hitben.

Sem bástyánk más, sem bajra vertünk;
Nekünk minden dőfést e hittel
Kell, hogy kivédjünk.

Nincs hát itt helye csüggedésnek —
Egy perc megingás és a gyilkok
Szívünkbe vésnek.

Mert több gonosz les ránk ma s több könny
Mint Wormsban ördög és cseréplap
A háztetőkön.

De hogyha mindig hittel állunk
Megtart akár a poklok ellen
Hitünk, e várunk!...

Farcádi Sándor

November 1.

Felhívjuk tisztelt előfizetőink figyelmét erre a dátumra, Kérjük azokat, akiknek előfizetése ezen a napon lejárt, hogy előzetesük megújításáról idejekorán gondoskodjanak, ne hogy a posta késedelmes kézbesítése miatt a lapküldés megakadjon.

Előfizetési árak vidékre:

Egy évre — — — 800 lej,

Félévre — — — 420 lej

Negyedévre — — — 220 lej

Egy hónapra — — — 80 lej

Tisztelettel:

A Brassói Lapok kiadóhivatala.

A Brassói Lapok legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt, kedden reggel jelenik meg.

— Rend a soproni egyetemen. Sopronból táviratozzák, hogy az egyetemen teljesen helyreállt a nyugalom. Az egyetemi hallgatók kedden megkezdik az egyetem látogatását.

— Besszarábiába helyezik át az erdélyi szigurancaik tisztviselőit. Egy miniszteri rendelet alapján egymás után helyezik át Besszarábiába az erdélyi szigurancaik tisztviselőit. Az áthelyezett tisztviselők Besszarábiában kétszeres fizetést kapnak.

— Könyvedvelők figyelmébe. Bármely — bárhol hirdetett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

— Orvosi körökből. Dr. Ritter bőr és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponként rendel Hirschercucca 25. I. szám alatti rendelőjében, nőknek 1 — fél 2-ig, férfiaknak délelőtt 11 — 1, és este fél 7 — fél 8-ig.

— Hárommilliórdos hamis bukás Budapesten. Budapestről táviratozzák: Kesztenbaum Salamon és Nussbaum Dávid tizenhat budapesti és több bécsi textilkereskedőtől hárommilliárdnyi textilárut vásároltak hitelbe. Az áru egy részét elrejtették, a többit eladták, azután csődtől jelentették. A hitelezőknek harminc százalékos egyezséget ajánlottak, ezek azonban ezt nem fogadták el, hanem feljelentették Kesztenbaumot és Nussbaumot. A budapesti rendőrség megkezdte a kihallgatásokat.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Arvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró-sebész és vér (nem) betegket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 2100

(*) Az Aradi Textilipar r. t. Arad, melynek gyártmányai az országban a legnagyobb közkedveltségnek örvendenek, az ország nagyobb városaiban saját fióktelepet állít fel, hogy ezáltal a kereskedőkkel való közlekedést közvetlenebbé tegye. Ezen akció kapcsán Kolozsvárt a Renner palotában is megnyitott a cég fióktelepe, ahol is a cég összes gyártmányait, mint szövő és háziipari tonalak, nyers fehérített, festett pamutvászon, árak, nyomott kartonok és szövetek állandóan raktáron tartanak és eredeti gyári áron kerülnek kizárólag viszonteladók részére eladásra.

— Tanintézetek, tanárok, tanítók, tanulók bármely tankönyvet nálam jutányos áron megrendelhet. Keszey Albert könyvkereskedésében, Cluj-Kolozsvár. 3804

(*) MEGJELENT már András nyelvitanár által szerkesztett legteljesebb MAGYAR-ROMÁN SZÓTÁR is YELVTANNAL 404 oldalon. Ára 70 lej. Kapható Benkő Mór kiadónál, Sfântu-Gheorghe és minden könyvkereskedésben. Ugyszintén a Román-Magyar rész is 17.000 román szóval. 6401

— Öngyilkos lett az anyja sírján. Budapesti szerkesztőségünk jeleni: Károlyi Géza rendőrfogalmazó édesanyja sírján öngyilkosságot követett el. Beszállították a Rókus-kórházba, ahol meghalt.

Baumgarten Géza Marosvásárhely, Fő-tér.

BUTORÜZLET Telefon: 194.

Fürdőtulajdonosoknak árenda-mény. — Heverők, ágybetétek, hajlított székek, zománcolt hálószobák, jutányos áron. — TELJES LAK-BERENDEZÉSEK. Kedvező fizetési feltételek! 543

VARRÓGÉPÜZLET Telefon 114

Szabómesterek: 54 drb. 16/33 Central Bobbin-varrógepek jutányos áron eladó (egyenként is) Varrógepek, alkatrészek, kerékpár-alkatrészek, fegyverjavítások, javító műhely. Kedvező fizetési feltételek! 543

Brassó, Kapu-ucca

38

végeladás
Brassó, Kapu-ucca
38

nál is olcsóbban kerül egész rak
tárkészletünk eladásra. Óriási válasz
ték mindennemű ruházati cikkben.
Győződjék meg vételkészség nélkül!

TABAK & COMP.

cégnél Brassó, Kapu-ucca 38. sz.

— Fogadja meg a jótanácsot és használjon fog- és szájpótláshoz kizárólag csak Chlorodont-fogkrémet, fogport és szájvizet.

(*) Idegfájásoknál, reumánál, köszvénynél, elhíjadosodásnál, cukorbetegségnél a FERENC JÓZSEF keserűvíz rendkívül jóhatású hashajtónak bizonyul.

SPORT

(x) Mi lesz vasárnap? Brassóban az aradi kerület 1923–1924 évi bajnoka, az ATE játszik a Brasoviával. Kolozsvár és Temesvár magyarországi csapatokat várt, de ezeket a nemzetközi mérkőzéseket nem tudták nyélbe ütni, s ezért CFR—Universitatea bajnoki döntő kerül lebonyolításra. A Haggibbor a KKASE-val, az Academia a KMIE-vel, a KAC pedig a Victoriával játszik bajnokit. Nagyvaradon, Nagyszebenben és az ország többi részeiben bajnoki mérkőzések lesznek.

(x) Európa uszóbajnokságai. A nemzetközi uszósövetség teljesen új programot dolgozott ki az európai uszóbajnokságok megrendezésére. A tervezetet az 1925 év májusában tartandó prágai sportkongresszus ele tárgyalja. A versenyeket minden évben augusztus 1–20 között különböző országokban rendezik. Kivétel ez alól az olimpiasz év, amikor természetesen a világbajnokságok kerülnek lebonyolításra. A versenyek öt napig tartanak és a következő versenyszámokat foglalják magukban: 100, 400, 1500 m. szabaduszás, 200 m. melluszás, 100 m. hátuszás, 4x200 m. vegyesstafféta, különböző ugrások és vízpoló. Az első évben a verseny színhelye Belgium, vagy Hollandia (1926), azután Magyarország (1927), Franciaország (1929), Anglia vagy Belgium (1930), Svédország (1931), Németország (1932 vagy 33), Hollandia (1933 vagy 34). A versenyeken egyelőre csak férfiak vehetnek részt.

Nyílttér*

Nyilatkozat.

Tisztelettel tudatjuk a t. közönséget, hogy Boros Lajos ur, cégünk társtagja, vállalatunkból a mai napon barátságos uton kivált.

Brassó, 1924 november 1.

A »Modern Mozgó« igazgatósága

*Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fogad ragyogni fog, mint a napsugár,
Ha FARMODONT fogkrémet használ
[nálsz Aladár!]

739

HASZNALJON
GYAK
"DURA"
ELEMÉKET!

Szőnyegek,
függönyök, asztal és ágytakarók,
diványtakarók, butorszővetek és
kész matracok

TELLMANN és SPEIL-nél
BRAȘOV. BUZASOR 8 SZ.

KÖZGAZDASÁG

Semmi sem történik a betevők és a részvényesek védelmére

Mi az a Petrolul National, amely a négyszázmilliós panamát vizsgálta?

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától) A bukaresti utlevél-panamabotránnyal kapcsolatban foglalkozott a sajtó a Petrolul National vállalattal, amely az utlevélcsalásból eredő súlyos milliókat a panamázók zsebébe közvetítette. Ennek a tisztán panamára felépített vállalatnak alaptőkéjéből mindössze harmincezer lej folyt be s ezt a viszonylag semmisnek mondható összeget akarják négyszázmillióra felemelni, hogy a panamázók részére nagy értéket képviselő részvényeket lehessen rendelkezésére bocsátani.

Ez a szomorú tény mindennél jobban igazolja a kereskedelmi törvény módosításának, illetőleg a részvénytársaságok ellenőrzésének szükségességét. Itt természetesen különbséget kell tennünk az erdélyi és régi királyságbeli viszonyok között. Nemcsak tételes törvénybeli eltérés állapítható meg e téren, hanem nagy különbség az erkölcsi fel fogásban is, mely az ellenőrzés keresztülvitelét a részvénytársaságnál a Regában első rendű szükségé teszi. Lehetetlenség, hogy a jóhiszemű és naiv nagyközönség szabad prédájává tévessék néhány iparlovagnak s az ilyirányú kizsákmányolások ellen a törvényes védelmi intézkedéseket a szigorú ellenőrzésre módot nyújtó törvények megalakításával lehetessé tegye.

Brassóban ezelőtt pár évvel »nagy jövővel és dus osztalékkal« kecsegtető állítólagos fővárosi pénzintézetek részvényeivel háztaltak. Ugy látszik, a házalás jövedelmező foglalkozásnak mutatkozott, mert újabb időben megint sorrajárták az iparosokat és kereskedőket s

álmegrendelésekkel igyekeztek
lépreccsálni a jóhiszemű áldozatokat.

E társaságok Erdélyben súlyos milliókat zsebeltek be s a boldog részvényesek azt sem

tudják, hogy hol van a részvénytársaság székhelye s mi van a társasággal, mely a részvényjegyzés óta eltelt három-négy éve életjelt sem adott magáról. Szükség van tehát oly ellenőrző szervre, mely ily becsapásokkal szemben a közönséget megóvja.

Hallottunk oly esetekről is, — főleg az inflációs időkből eredő gazdasági kaosz közepette, a márkaspekuláció lázas idején, hogy egyes intézetek elspekulálták üzletfeleik letejtait s papírjait. Ausztriában e lehetőségellen az ugynevezett depotatörvénnyel próbálkoznak védekezni, amely a bankokban bármely célból elhelyezett értékeknek fokozott védelmet akar biztosítani. E javaslat megtiltja a bankoknak, hogy klienseik érdekei felett szabadon rendelkezessenek s azokat felöltnél spekulációs célokra használják fel. Ilyenmő intézkedésre nálunk is szükség van.

Azt is olvastuk, hogy a lelkiismeretlenül igazgatott pénzintézeteknél sokszor veszett oda szerény betétesek nagy nehézséggel és verejtékes munkával megtakarított pénze. Törvényes intézkedésre van szükség, mely a szerény kis tőkés érdekeit megvédi. Hogy megint ausztriai példára hivatkozzunk, ott az ugynevezett koncesszió-kényszerről szóló törvény a pénzbetétek elfogadását a pénzügyminiszterium engedélyéhez fogja kötni s e törvény arra ad lehetőséget a pénzügyi kormányzatnak, hogy már fennálló bankoktól adott esetekben megvonhatja a koncessziót. A betétesek megvédésére Romániában is gondolni kell.

Eddigi számainkban foglalkoztunk a részvényesek mozgalmával s tervezett védekezési egyesülési törekvésekkel. Az annak idején közölt adatok mellé a fentiekben néhány újabb tényt soroltunk fel, melyek a részvényesek akcióját indokolják s feladatkörét kibővítve elhatárolják.

Panaszkodnak a háztulajdonosok

A temesvári kongresszus eredményei

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától. Az erdélyi háztulajdonosok érdekeik megvédésére népes gyűlést tartottak Temesvárt a városháza nagytermében. Az erdélyi nagyobb virosok képviseletében igen sokan jelentek meg. A brassói érdekelteket Vlaicu Arzen bankigazgató és dr. Dénes Sándor ügyvéd képviselték. A gyűlés célja első sorban a kis egzisztenciájú háztulajdonosok érdekeinek a megvédése s a tulajdonjog helyreállítása. Vlaicu Arzen részletesen kidolgozott s adatokkal megindokolt tervezetet terjesztett elő a lakások szabaddá tételére s a lakásinség enyhítésére. A gyűlés leglényegesebb határozata az, amelynek alapján az újabb idők legbarbárabb rendelkezésének, a családi nyugalom megzavarójának, a nyugodt élet tönkretételének, a lakásrekvizitálásoknak megszüntetését kéri. Méltánylásra érdemes a dr. Dénes Sándor ügyvéd javaslata is, melynek megfelelően kéri a kormánytól, hogy szigorú rendelkezést adjon a katonai helyi hatóságoknak, hogy ezek respektálják a közigazgatási és igazságügyi hatóságok határozatait és ítéleteit, mert különben a törvény s bírósági ítélet sérthetlensége teljesen illuzóriussá válik.

Minden emberi méltánylásra és védelemre érdemesek az árvák és özvegyek érdekei, kik nem rendelkezhetvén szabadon házaik lakásaival, sokszor nagy nyomorban élnek s sokat nélkülöznek, míg jómódu lakosaik nevetséges összegekért kényelmes lakásokban élnek. A gyűlés résztvevői elhatározták végül, hogy a háztulajdonosokat megszervezik s céljaik elérésére erős akciót fognak indítani, amelynek során több memorandumot készülnék a kormánynak benyújtani.

A MAI PÉNZPIAC

Péntek, október 31.

A belföldi piacon az üzlet ma reggel 34.40 lejes svájci franknak megfelelő árolya mokkal szilárd irányzattal indult meg. Később azonban bukaresti kínálatra a piac egy kevéssé lanyhult és a zárlat este:

Egy svájci frank 34.30 lej, egy dollár 177 és fél, egy angol font 810, egy francia frank 9.45, egy olasz lira 7.80, egy cseh korona 5.34, egy lejért 396 osztrák koronát, illetőleg 425 magyar koronát adtak.

Zürich. Devizák. (zárjelenben a tegnapi zárlattól való eltérések). Nyitás: egy dollár 519 és háromnegyed (†fél), egy angol font 23.50 (†2), száz francia frank 27.15 (†15), száz olasz lira 22.55 (†5), száz cseh korona 15.50, száz dinár 7.52 és fél (†fél), száz lej 2.92 és fél (†2 és fél), tizezer magyar korona 68, tizezer osztrák korona 73 és háromnyolcad, (egynyelcad), Varsó 99 és háromnegyed.

(—) Csökkentik a vonatok sebességét. A brassói kerületi igazgatóságnál a pályafenntartó osztálymérnöki osztály azt a javaslatot tette az igazgatóság forgalmi osztályának, hogy a vonatok menetsebességét csökkentse, mert a meggyengült alapépítmények az eddigi sebességet nem bírják ki. Azt javasolták, hogy a gyorsvonatok menetsebességét a Brassó-homoródi vonalon 40 kilométerre, a Homoród-alsórakosi vonalon 35, és a Brassó-predeáli vonalon 25 kilométerre csökkentse. Erős a szakkörök aggodalma, hogy a téli idényben még a menetsebességek mellett sem lesznek elkerülhetők a gyakori kisiklások, összeütközések s hosszadalmas késések.

Rador (42g)

Dél-Amerikába utazik most az egész világ

COSULICH LINE

BUKUREȘTI, Calea Griviței 181. triesti hajóstársaság hajóin

FIOKOK: Timișoara Strada I. C. Bratianu 18. Arad Strada Emineanu 40/a. Oradea-Mare Strada Sft. Ladislau 30. Cernăuți Strada Romana No. 1

IRODALOM, MŰVESZET

Tibor Ernő kiállítása

A legérdekesebb és legizgatóbb egyéniségek közé tartozik Tibor Ernő. Az életben csendes, halkszavú, de ha kezében ecsettel állványa előtt áll, elemi erővel robban ki belőle a túlfűtött temperamentum; s amit vázsonra vet, mindég izgató, érdekes és művészi.

Ő is a bihari föld gazdag televényéből sarjadt és innen indult utnak, hogy világsikert szerezzen a magyar művészetnek, annak a művészetnek, amelyet Tibor lobogó lelke termelt. Mert a lélek égő szilánka és ahhoz, hogy harsson, legelőször is az szükséges, hogy maga égjen. Tibor azonban jól tudta, hogy ez még nem elég. Szükséges, hogy az égő lelkek körül más csóvák is lángholjanak. Neki nem volt elég a világ-siker. Nem érte be azzal, hogy Páris Bécs, Berlin Stockholm, Christiania műértői vették körül elismerésükkel s kiállításai messzi északon is komoly művészi szenzációt keltettek: Tibor többet tett a modern magyar művészetért: agitációjával, lelkesedésével megnevelte Nagyvárad és Bihar megye népét a képzőművészet szeretetére és ez több, nagyobb, nehezebb munka volt, mint a fejlett kultúryugaton tehetségét érvényre juttatni. Az a művészi revaláció, amelyet ma se sokan értenek meg, új evangéliumot je lent a modern művészi életben s ennek az evangéliumnak kifogyhatatlan temperamentumu hirdetője Tibor Ernő.

Az utóbbi években erősen lehiggadt Nem az új környezet — az új társadalmi környezetet értem, — volt ennek oka, hanem a hosszú éveken át folytatott lankadatlan művészi munkálkodás. Igaz, hogy a környezet magával hozza és magával viszi a művészetet is, mint ahogy a levegőnek kisebb-nagyobb hőfoka ejti, vagy osztja a harmatot, vagy mint a több-kevesebb világosság táplálja vagy sorvasztja a növények zöldjét, — de ez elől a befolyás elől Tibor el tudta zárni magát. Ezt mutatják a Klingsorban kiállított újabb festményei is, amelyek közül nem egy Courhet szuggesztív erejével hat.

Sokáig kedvenc témaköre volt a piac. A mozgó tömegek életerős hullámozása, színes sokadalma vonzották; pihenő kofák, alku dozó vásárlók képét pár odavetett folttal nagyszerűen tudja megörökíteni. Ezután jött a változás: A leghiggadtabb Tibor interieur-ök, csendéletek, hangulatos, színes parkok képében lelte örömet. A nagyváradai püspöki parkban festett nagyobb méretű képe a bokrok, fák, pázsit előmlő, meleg színeiből gazdag és bár szinte vad erővel van vázsonra vetve, a festékrétegek közül az ősi park mély hangulata száll a szemlélő lelkébe.

Nagyszerű, levegős festménye az őszi kucorítás; a torockói és felsőbányai képei pedig egészen újak. Minden festményén nagyszerűen tudja kihozni a materiális elemeket, anélkül, hogy a festmény vesztesége kerekéből s levegőben és felfogásban új művészi gyönyörűen mélyült.

Tibor Ernő a közeli jövőben újra hosszabb külföldi tanulmányutra megy. Erre hogy a szűk környezetben nem sokáig tudná elszigetelni lelkét, művészetét a kicsinyes és bomlasztó hatásoktól. Ezen kívül művészi temperamentuma új élmények, új persepktívák felszívását áhítja. Brassói kiállítása tehát bizonyos fokig bucsukiállítás. A mai Tibor bucsuzik a mai közönségtől. Néhány év múlva, mire Tibor Bécsből, Párisból, Londonból új impressziókkal telten visszatér, a szűk művészi horizont is kibővíülhet Erdélyben. Tibor kiállítását a mai közönség is szeretettel fogadja, mert eseménye Brassó művészi életének s mindenki értékes élményekkel gazdagodik Tibor képei előtt.

(H. Ö.)

— Ernst Fischer hangversenye. Ernst Fischer, kamaraénekes, rendezett tegnap hangversenyt az aulában, a közönségnek a program minden száma után felhangzó meleg letzésnyilvánítása mellett. Fischer sikerét indokolva látjuk erős, elhasználatlan ércesen csengő baritonja, respektábilis ének tudása által. A szöveget izléssel és intelligenciával kezeli, a szó fonetikai elemeiből biztos rutinál fejlesztve az énekhangokat a mássalhangzók lehetőségeit e tekintetben szintén kitűnő technikai tudással kihasználva. Tudás és tudatosság főjellemzői Fischer énekének;

a spontán élményszerűség lendületét kevésbé éreztük előadásában. De tekintetbe véendő, hogy Fischer tipikusan drámai énekes, képességei és egész művészi egyénisége kétségkívül gazdagabban bontakoznak ki a színpadon, ahol a drámai akció, a játék lehetőségei, mozgás és gesztus alátámasztják és elősegítik az operaénekes teljes érvényesülését. Az operaénekesek között csak a kiválasztottak jó dalénekesek is egyszerre mind. Fischer sem jobb dalénekes, mint például Slezak. Sajnáljuk, hogy a dalok kiválasztása sem volt szerencsés. Schubert Der Wanderer és Der Doppelgänger című dalai drámai akcentusait erőteljes aláhúzással hozta Fischer Loewe nagyszerű balladakincséből jobban tette volna, ha mást választ, mint az émelegős Tom der Reimert és a kántoros érzelmességű Franziskust. Loewenék remek heroikus balladái közül sok jól illett volna Fischer hatásos pátozához. Strauss agyoncsépett, Ständchenje. Weingartner kellemetlenül kedveskedő Schumacher-liedje nem járultak az élvezet fokozásához. Operaáriák és részletek koncertpodiumon véleményünk szerint határozottan perhorreszkálandók. Legfeljebb a régi olasz mesterek és Mozart teljesen zárt formái viselhetők el így, kiszakítva. De Wotan bucsuja koncertben éppoly felemás módon hat, mintha valaki egy dalt énekelne és játszana kosztümben és »megfelelő« dekorációban. Ezzel a fenntartással azonban örömet állapítjuk meg, hogy Massenet, Verdi és Leoncavallo operarészleteiben és a ráadásul énekelt pompás Weber-féle dalocskában (Die drei Pintos-ból) Fischer szép hanganyagával, temperamentumos előadásával nagyon jól produkált. A zongorakíséretet Bickerich zeneigazgató szolgáltatta. Schubertnél különösen szépen.

H. H.

CSISZOLÓÁRUK,

(korongok, reszelők,
kövek, vásznak, porok)
a VEREINIGTE CARBORUNDUM
&
ELEKTRITWERKE A. G. gyármányában,
kizárólag
KAMARYT & MEDER cégnél
BRAȘOV-TIMIȘOARA.

Zongorázik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Hegedül?

Megjelent az új Moravetz-album!

Cimbalmozik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Fuvolázik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Clarinetot vagy mandolint játszik?

Megjelent az új Moravetz-album!

Minden hangszerre külön kiadás készült.
Mindenütt kaphatók.Nagy teljesítőképességű
német cégsaját
köszörművel
ajánkozikdrágakövek, fél drágakövek,
achátok csiszolására és véséséreKülönlegességek:
SZINTETIKUSDRÁGAKÖVEKA közeli felvilágosítással szolgál:
„Brassói Lapok” kiadóhivatala, Brassó

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

A NAGYON SZÉP FÉRFI

Jeanné Marni regénye

Franciából fordította: Halász Gyula 12

Aztán a félénk és álmadozó Lucien Alpestre költő, aki szerényen letagadta a Sanchio lapban írt szatirikus cikkeit; Sicard, a Clodion című lap kritikusa monoklikusan, a fiatal feleségével; Rataud, a Corneille színház igazgatója és a nagyon csinos Rataudné asszony, akit Lili Bertade néven az egész Páris szeretett és akinek túlzott negédeskedése férje színészeinek örömet okozott.

Az ebéd, ha nem is volt rendkívüli, elég jól sikerült. Pierre nem volt nagyon szellemes, én meg nagyon is bátorítalan voltam; de együtt »jó publikum«.

Rataud asszonyt, aki diszkrét toaletteben jelent meg, láthatóan bántotta, hogy a kritikus feleségének pompás vállai vannak, mert az asztaltól fölkelve, Sicardnéra mutatva, a fülembé sugta:

— A szemérmetlen, meghalnék a szégyentől, ha annyit engednék látni!

Önkéntelenül arra gondoltam, amit különben a társaság minden tagja tudott, hogy a szép Rataudné a dekoltált ruhák divatjában vezetett és csak ép nálunk őrizte meg, nyilván szeszélyből, a diszkrécio határáit.

— Remélem nem volt a vig Operában? kédezte tőlem Lucien Alpestre, aki az urakkal nem ment a dohányszóba.

— Nem... Talán unalmas? válaszoltam egészen ártatlanul, elfelejtve, hogy ő írta a szöveget.

— Hülye dolog; felelte, de a premieren nagyon jó estét töltöttünk. Képzeld, rendkívüli sikerre számítottunk. Volt benne kivált egy jelenet, egy éjszakai kettős, amelynek a darab cloujának kellett volna lennie. Deblés kisasszony, férjruhába öltözve, hátat a közönségnek, a görög ablakon keresztül egy tóra néz, melyen mélabusan egy bárka siklik, amelyben, fehér ruhában, Soyer kisasszony áll és egy áriát énekel, amit Desblés kisasszony ismételt.

Egyszerre csak a strofa vége felé az áradozás pillanatában, mikor a művészek le kell térdelni, mialatt a villany teljes fénnel árasztja el, annál a sornál, hogy »a hold teljes fehérségében megjelenik, Desblés kisasszony tricotnadrágja hirtelen szét szakad. A hatás olyan óriási volt, hogy a függönyt le kellett bocsátani és a darab meg bukott. De higgye el, nem sajnálom a balsikert, olyan vig ópera volt az a jelenet; szinte meg lehetne ismételni.

Sicard asszony és Rataud asszony közben csipő párbeszédet folytattak egymással, melynek a dohányszókból visszatért Rataud csak nehezen tudott véget vetni; a jól sikerült estély ezzel a kínos összeütközéssel fejeződött be, de azért mindenki elragadtatását nyilvánította azért az élvezetért, amit neki estélyünk nyújtott.

Pierrenek minden nap próbái voltak és mindig idegesen jött haza utánuk.

— Ez nem járja, mondta; a szerzők nem tudják, mit akarnak. Össze-vissza javítgatják a jeleneteket. És Rataud direktor kalappal az orrán és bottal a térdéi közt, mindenhez hozzájárul. Legris kisasszony olyan gyorsan beszél, hogy én csak statisztá vagyok mellette; az ötödik jelenet szép, de áldozata vagyok annak a kis színiskolai rikoltó darabnak. Szóval, sötét bukás előtt állunk.

Iparkodtam lecsillapítani, de minél jobban közeledett a bemutató előadás napja, annál idegesebb lett, annál elégedetlenebb mindennel, nem is szólva arról, hogy a darab bukását is biztosra vette.

Azonban nagy siker volt, melyben egy hátulsó páholyútlásból én is kivettem a részem.

Pierrenek nagyszerű kitérései és könyvei voltak; ezek az igazi könnyek, melyeket Cabourban annyira kifejtett, a legszigorúbb kritikust, Renard Durhonét is arra indították, hogy Silvát zseniális művészek minősítse.

Micsoda nagy dolog ezeknek az újságoknak az olvasása! Másnap mindketten szinte faltuk a magaslatos cikkeket és ragasztottuk be az albumba, melyben férjem pályája kezdetétől minden róla szóló közleményt meggyűjtött.

Szinte mámoros volt a sikertől; sohasem láttam olyan elragadónak, mint ebben az időben. Alig is távozott el hazuról, csak este a színházba és mivel megkért, hogy várom meg, míg hazajön, nyugodtan olvastam, amíg eljött, hogy vacsorájánál együtt legyen vele.

(Folyt. köv.)

VASÁRNAP

BARTALIS JÁNOS

Két vers

Kedvesemhez

Már elült a zaj,
Sötét horizontba kékült az ég.
A mézgásodni kezdő faágak közt suhant a szél
Apró üllőikre a tyukok is aludni tértek.

Halkan kimondom neved: jöjj, drága kedves,
fektesd karomra fehér tested.
Az est nagyon hosszú.
Am, viola szemed sugára nélkül
az éjszaka még hosszabb.

Már mindenütt elült a zaj.
Sötét horizontba kékült az ég.
A mézgásodni kezdő fák hegye közt suhant a szél
Apró üllőikre a tyukok is aludni tértek.

Végállomás felé

Szivem, csendesülj el az előtt, aki minden-
előbb való. [kinél]
Es ajkam nemulj el, mert nagy az Ur.
Mozgunk a földön mint szomorú vándorok.
Egyiknek nyomában virág nő, másiknak égő
zsardítnok.
Romlandó a mi alkotásunk, csak Te vagy
[böles, Uram.
Ihu fejem előtt felködlik az Élet-határa
és vonagló szívem megdermed.
Számálva vannak lépteink, ahányat odáig
[teszünk.

Szent Teremtőm! mi rövid az út, ami innen van
és mi végtelen, ami azontúl terjed.
Mindennél porszemnyibb az ember, mert
magasröptűek. [vagyai
Elrohanunk az Élet-úton.
Percnyi késedelem nélkül érkezünk meg a
végállomásra.
Elenyészik nyomunk és időnk sincs,
hogy visszapillantunk a megfutott útra.
Szent Teremtőm! oly rövid az élet, hogyha
egyebet sem, csak jót cselekednénk, akkor is
egy szempillantás alatt elrebben.
Nem érdemes ezt a maroknyi életet mások
elkeserítésével és elszomorításával eltölteni.

TERSÁNSZKY J. JENŐ

Az okosabb bosszu.

Két asszony beszélgetett a kis contadinó
házban. Egyik sudár volt és ezt Máriának hív-
ták. Társa fakószőke volt és rossznövésű, Cate-
rina a neve.

Melletük, körülöttük a szabad tűzhelyen
gyermek gúnyasztottak, valami öreges fásult
bágyadtsággal. Az éhség szörnyű fásultságával.
Ez fogta le minden gondolatuk s tette állatvá
s kétségbeesetté tekintetüket.

A kis olasz falu katonaságtól volt meg-
szállva. Abban az időben volt már, mikor a
katonák is koplaltak, a bevonulás dúslakodása
után. A benlakók pedig már ugyszólván csak
hulladékon és vízbe főtt csalánon tengtek.

Ugy tetszett, a házban, csak a két asszony
nyelve volt, az, ami függetlenül magától, az
inség halálos benuválsága alól.

Egy őrmester lakott a házban. Egy jól
táplált, szőke, számvevő őrmester.

Imént benne volt a szolgálja s mikor ki-
ment, röhögve tapogatta meg az asszonyok kö-
zül Máriát:

— Hát miért nem jöttél be az őrmester
urhoz? Hivatalak. Kaptál volna szalonnát és konz-
ervet. Bolond vagy.

Mikor a legény kiment, Mária csak két
kis lányára nézett és sóhajtott. Helyette Cate-
rina kezdett éktelen darálásba:

— Inkább itt dögöljek meg a gyerme-
kimmel éhen, mint hogy bepizkoljam vala-
melyik rablóval ezek közül a testem.

Átkozódott és szitkozódott végeszakadatlan.
Máriáé volt a ház, Caterina a férje huga

volt és messziről menekült hozzá, egy kis fiával.
A férjüket, mind kettőnek katona volt.

— Ők nem tehetnek erről a háborúról, a
közönséges katonák, — csitította néha Mária
társát. — És téged most nem is bántott.

— Nem? Azt hiszed — lepetelt csorba
fogaival viczorogva s girhes derekát rázva Ca-
terina. — Nem hiv tizszer egy nap? De inkább
feküdjek a koporsóba, mint egy osztrák bri-
ganti ágyába.

Máriának, hirtelen csaknem nevetni jött
kedve már a bosszuságtól és keserűségtől, amint
most csuf sógornőjére nézett, majd sápadt lány-
káira és a szalonnára, meg a konzervre gon-
dolt. Akár valami égi mannára. Ő már napok
óta megingott magában. Rég nem látta férjét
sem és az őrmester nem is volt olyan ellensé-
ges neki. De itt volt pocsek sógornője a nya-
kán, dühös handabandáival. Ura is észébe ju-
tott. Hagyta hát szó nélkül kelepelni a másikat.

Caterina ott aludt Mária férje helyén a
másik ágyban és a három gyerek együtt egy
harmadikban.

Este korán lefeküdtek. Az álmom feledtette
velük az éhség kinját és lakomákat tált sovár
inyük elé.

De első álma után Mária felébredt. A szo-
bába sötét volt.

Félig felemelte fejét a párnáról és hall-
gatta leaszott kicsikéinek szapora lihegését.

Már lefekvésnél az ágyban küzdött ma-
gával. Most egyszerre úgy meg rohanta, hogy
félre kell tennie mindent kicsikéiért, hogy szinte
ez lökte fel ülve ágyában.

Az ablakon át bevilágított a fénypászma,
amit az őrmester ablaka vetett az udvarra, az
emeletről.

Mária lassan csuszta lábait a dűnya
alatt az ágy szélére, óvatosan ruháiért nyúlt a
székre és papucsáért az ágy alá.

Kinn az ajtó előtt kapta magára a ruhát
és szívszorongva, keblére nyomdosva minden
lépcsőfoknál a két kezét, feltapogatózott az eme-
letre.

Reszkette állt meg az őrmester ajtója előtt.
Röstelte magát és ürügyet keresett ami felhozta.
Azt mondja, hogy holnap korán akár mosni,
most vinné el a fehér szennyeset.

Ezzel előbb az ajtóhoz hajolt és beku-
kuskált egy hasitékán.

Hirtelen éppugy kapta el a fejét, mintha
az ajtó megsütötte volna. Ujra visszahajolt és
ekkor már több ideig kukucskált be. Mikor
pedig ismét egyenesen állt, akkor Mária belseje
olyan volt, akár valami eleven zsák, amiben a
megdöbbenéstől, bosszuságtól kezdve a kacag-
hatnékig minden érzés benne vackolódik. De
ami végül maradt benne, az mégis a levertség
és a bosszuvágy volt.

Az őrmester ágyában a dűnya alól a Ca-
terina sovány lábászára lógott ki. Ezt látta Má-
ria a hasitékon át.

Na megállj, képmutató, girhes undok sep-
rője! — márt bele lemenet a lépcső korlátjába
körmével. Majd lesz mit hallanod fölem és
az uradnak is lesz.

Indulattól dülva-fülva gyújtott lámpát a
szobában, hogy majd így fogadja sógornőjét, ha
visszatér. De amint töprenkedve le ült az ágy
szélére, egyszerre felkelt. Megnézte magát, csinos
arcát, felt kebleit, barna vállait a tükörben. És
a szemében egyszerre kaján káröröm és diadal
kezdett lobogni.

Képzletében hirtelen megfordítva látott
mindent holnap este és holnapután és azután.
Saját magát az őrmesternél és Caterinát, amint
az ajtó előtt, vagy itt lenn az ágyában pukka-
dozik az irigységtől.

És már tudta, hogy csak enyhe szemre-
hányásokat fog tenni sógornőjének, ha lejön.

Az uramnak már nem vádaskodhatsz, te
nyuzott majom! — fejezte be magában okosabb
bosszutervét.

Látszerész műhelyem
Kapu-ucca 48 sz. alatt
van. Vállalom az összes szakmai munkát.
Teljes fizetéssel
Illyés Károly.
2114

Tokio.

Irta: KERESZTURY SÁNDOR.

Tokiót előntötte a láng. Törpe házainak
tűze haragosan, perelve lobogott fel az égre,
mintha az Isten trónusát ostromolná. A sok
sárga ember kétségbeesve és minden nyugal-
mából kikelve szaladt ezerfelé és jajveszékelt:
— Elvész a világ.
— Végünk van.

Messziről korgott a föld gyomra, mint az
ittas ökrendező, megrázkódott s ujjabb tűzgom-
bócokat köpött a menekülők után. Jokahamában
kilocsant medréből a tenger vize és előntötte
a partokat. A szél egyre erősebb lett és vitte
felfoghatatlan távolságokba a tüzet, mint egy el-
vetemedet gyújtogatót.

A japánok előzőnlötték a partmenti vá-
rosokat s egymás hátán keresztül hömpölyög-
tek a hajók felé, hogy azok elragadják őket a
mögöttük veszedelmesen közeli tűzgyűrűből.
Egész Japán halottégető kemencéhez hason-
lított, melyben jajveszékelve sísteregtek a bü-
nös emberek földi maradványai. Csak a tokiói
Grand Hotel előtt ültek emberek. Európaiak.
Ugyilátszik, hogy az európai szellem inkább
tudja játéknak venni az ilyen katasztrófákat.
Fiai, kiket a nagy japán földrengés idejére
idevetett a sors, fülük botját se mozdították a
jajveszékélésre.

A babonákkal telített keleti lélek mene-
kült, a tudományos önhittséggel keserített eu-
rópai gondolkodás pedig maradt és a föld-
rengést jelző készülékek köteleességtudására
bizta magát. Két ember ült a Grand Hotel előtt
a tudományos önhittség előretolt állásán, két
európai halandó, kiket a nyugati világ tudás-
szomja és fölényérzete hajtott a nipponok sze-
szélyes földjére. Egyikről biztosan meg lehet
állapítani, hogy szent célok vezették a csen-
des óceán szigeteire. Olasz származású pap-
ember, Benedettinek hívják, az egyik katolikus
misszióinak tagja, akit a pápai patrimonium
sacrum költségén küldtek Japánba a keresz-
ténységet terjeszteni japáni ismeretsége még
abból az időből származik, mikor — a világ-
háboru befejezését követő második esztendő-
ben — a katolikus egyház érdekei kiforrtak
és a Vatikán felvette a bolsevik forradalmáro-
kkal a kapcsolatokat. Ugyanekkor Japán köve-
tei is megfordultak a Vatikánban s Benedetti
páter ismeretséget kötött velük.

A szomszédasztalnál ülő ur pedig Klug,
berlini német gróf volt, kiről Németországban
mindenki tudta, hogy Einstein egyik legjob-
barátja. „Liberálizmusára” igen büszke és a
háboru alatt sokat harcolt azért, hogy a tudoso-
kat és művészeket egyszer s mindenkorra el-
hódítsa a háboru gondolatának szolgálatából.
E célból számtalan katonai természetű talál-
mányt és háborus propaganda-könyvet vásá-
rolt meg, hogy azok a hadügyminiszterek ke-
zeügyébe ne kerüljenek s ezzel az első gya-
korlati pacifisták sorába írta nevét.

A két rokon idegen rövid néhány pilla-
nat alatt összemegedett.

— Micsoda buta nyáj — csóválta meg
szakállas fejét a gróf, miközben a szálló előtt
elhaladó kocsikat és embereket nézte. — Ime
mit eredményez a vallásörület és a kulturálat-
lanság.

Benedetti páter papi méltóságának biz-
tos tudatában emelte fel a feléje dobott keztyűt.
— Mit?

— Fejetlenséget és szenvedést — tért ki
vállát vonogatva a keményszívű grót.

A páter nem engedte, hogy egérutat ve-
gyen:

— On komolyan gondolja, uram, hogy ez
a tömeg, mely az egész világnak példát szol-
gáltathatnak a vallásosságra, boldogtalan?

— Igen.

— En egyáltalán nem.

A gróf csipős gunnyal jegyezte meg.

— Ha nem csalódom, ön már mestersé-
génél fogva sem gondolhat egyebet?

— Kétségtelen — simogatta meg a nya-
kában függő ékköves aranykeresztet a misz-
zionárius páter, — hogy én besszületesen ve-
szem „mesterségemet”, de azért nem tarto-
zom a dogmatikus egyházatyák közé és meg-
felelően értékelni tudom a történelmet is.

A gróf porosz göggyel nevette el magát:
— Történelem? Erről, azt hiszem, önök
kevés joggal beszélhetnek. Legalább is feltéte-
lezhető, hogyha a történelem lényegét ismernék,

nem a katolikus egyház hatalmának kiterjesztése végett jönnének ide, hanem például azt magyaráznák ennek a sok baromnak, hogy mire való a buzola és a földrengést jelző készülék. Mit érdekli ezt a vékonypénzü kulit az, hogy kik és miért feszítették fel Krisztust? Azt méltóztatik gondolni, hogy nem ezerszer inkább fogja áldani szentségedet, ha bányákat nyit és munkaalkalmakat ad neki?

Benedetti páter a katolikus egyház legképzettebb és a történelmet is legrészletesebben ismerő papjai közé tartozott. Azonkívül ragyogó szónok is. Itália és Franciaország katolikus hivei nem átalították aranyzáru Szent Jánoshoz hasonlítani. Kelet iránt különös előszeretettel viseltetett s ezért az egyház összes keleti ügyeit ő intézte. Most úgy látszott, arra törekszik, hogy a vitát kiélezze.

— Tudja-e uram, hogy itt most a világ-történelem egyik legnagyobb jelentőségű eseménye megy végbe szemeink előtt?

— Mennyiben? — jegyezte meg unottan a papos áhitattal szemben tompa dogmáit hegyezgető német „pacifista” gróf.

A páter nyugodtan folytatta:

— A történelmi gondviselés most hosszabbítja meg Európa életét. Elképzelem ön, uram, milyen nagy veszedelmet jelentett volna az európai kontinensre az, ha ez a nagy földrengés nem pusztítja végig a sárga fajt? Két évtized leforgása alatt a mongol kánok mókánylovainak patkója nyomán lehelte volna ki lelkét a nyugati kultúra. Így azonban az Isten időt enged Európának és a versaillesi tükörszoba nevezetes hőseinek arra, hogy magukhoz térjenek és felismerjék a keleti lélek talizmánjának, a vallásos szellemnek lélekformáló erejét. Én szeretném ezt a lelkendező természetfelelmet és babonás hitet hazavinni Európába, ahol kétségbeesett boldogtalanok az emberek. Meg kellene tanítani az európaiakat *félelemre*, mert enélkül nincs boldogság és megelégedés. Uram, én nem ismerem önt, soha nem láttam, lehet, hogy ez az első és utolsó találkozásunk, azt se tudom, hogy kettőnk közül melyik lesz az, aki megmenekül ebből a kataklizmából. Pap ember vagyok s mint az Ur szolgája hűséges kitartással állom helyemet, tanúsítom minden erőmmel és igyekezettel az Istenbe vetett hit és a keresztény lélek nyugalmanak erejét; az is lehetséges, hogy nem is látom többé viszont az olasz ég azurját és a narancserdők vörös zöldejét, de ön soha ne feledje el azt, amit egy küldetését teljesítő pap szájából hallott: *Európának gyors tramban el kell sajátítani keletől azt a félelmet, ami a sárga lélek elemi erejét adja és a vallásos meggyőződés kohójában átacélozni észjárását, mert egyébként rövidesen a Sodoma és Gomorra sorsára jut...*

A materializmussal fülgetelt germán szemek kitágultak a csodálattól:

— Mi az ördögnek menjünk vissza az ókorba? Csak azért, hogy újra megtegyük azt az utat, melyet már kezdünk elfeledni? Most neveljük félelemre az embert, mikor már a hőskorszakon is régen túl vagyunk?

Ebben a pillanatban újabb embercsoport rohant el a szálló előtt és tele torokkal kiabálta:

— Végünk. A város tulsó szélén már omlik össze a házak.

Az öregek közül azok, akik nem bírták a futást, lezuhantak az ucca kövezetére és az egészségesek átgázoltak rajtuk. Az egyik bomlott asszony emlőjéről letépte gyermekét és a személtárába vetette, hogy könnyebben tudjon menekülni.

A grófon váratlan izgalom vett erőt.

— Mi ez? — Ugrott fel székről és a szálló előtt elhúzott korlát felé indult.

Megdöbbsent. A kijártnál szolgája Csulu állott elébe, akit még Berlinből hozott magával, egyrészt azért, hogy a derék japánt a porcelánárulás keserű kenyerétől megszabadítsa, másrészt, hogy legyen aki, majd kalauzolja a nipponok földjén. A szolga időtlen kezeit tördelve lihegte:

— Meneküljünk uram, nagyon rossz előérzetem van. Veszedelemben forgunk.

A gróf összeráncolta homlokát és rákiáltott:

— Buta. Megmondtam, hogy amíg a földrengést jelző készülék nyugodt, addig semmi eszedelem nem fenyeget.

Ezt a készüléket ideiglenesen állították

fel a szálló pincéjében és rádió állomással egészítették ki, melynek segítségével időnkint nyugat felé leadták a Tokióban és Jokahamában végbemenő pusztulás részleteit.

Erős szél nyargalt vigig az uccákon és feltépte a házak tetejét. A korlát vasoszlopait és a fákat kicsavarta a földből, majd a falaknak eset és sorra verte be az ablakokat. A szálló udvarán a kertész számára is éktelen ordításba kezdett és mint aki esztét veszítette, össze-vissza nyargalt az udvaron.

Csulu, a gróf szolgája könyörgőre fogta a dolgot:

— Uram, a kertész számára magánkívül ordít. Rosszat jelent. Meneküljünk.

A gróf nem tágitott:

— Azonnal vissza. Nem tűröm a fegyelmetlenséget. A kötelességét mindenkinek végeznie kell.

— Már hiába megyek — felelte a szolga, miközben záporban kezdtek ömleni a könnyei.

— Miért? — borzolta meg dus császárszakkállát az ur.

Csulu kétségbeesve adta meg az utolsó magyarázatot:

— A rengést jelző készülék már félórát nem működik...

Klug gróf arcát sárga árnyalat öntötte el. Szava elakadt és szótlanul nézte, hogy szolgája, mikor a kertész számára éppen ki akart rohanni a kapun, ráugrott és elvágatott arra, amerre a menekülők tartottak: Jokahama felé. Mint az iskolás gyerekek, mikor bevágott leckéjéből kifelejt egy sort és a felmondásban emiatt nem tud tovább menni, a gróf is látható zavarban volt. Nem válaszolt a pap érdeklődésére, hanem összeszedte utolsó erejét is és a pincelejárat felé indult.

— Lehetetlen — ordította magánkívül és eltűnt a pince ajtajában.

Közben kint, mint az asztalra épített kártyavár, a házsorok megbomlottak és egymásután omlottak össze. Sehol egyetlen lélek. A lángok gyorsan futkostak a tetők szélein és ujjokban mohó étvággyal emésztettek fel mindent. Az eget úgy borította be a láva, mint egy végtelen szürke lepedő, melyet láthatatlan szellemek azért szabtak az égre, hogy emberi szem ne láthassa, mikor az Isten arca a szörnyű pusztulás láttán elkomorodik és kicsurrannak könnyei.

Benedetti páter felállt és ég felé tárta karjait. Szeméből megadó alázat sugárzott fel az ólmos égre.

— Uram, ne vigy minket a kísértetbe...

Ujra csókkal illette a nyakában függő keresztet, majd két ujjá közé fogta és mintha urnapi körmenetet vezetne, a csillgó keresztet magasan feje fölé emelve méltóságos léptekkel indult a gróf szolgája után.

Másnap, mikor lecsendesültek a környéki tüzhányók és a földrengés is megszűnt, a jokahamai kikötőben a ragyogó nap szomoru jelenetnek volt szemtanuja. A tokioi Grand Hotel kertészének számára sebesülteket hordott az egyik part mellett veszteglő amerikai segélyhajóra, melyen meleg tea és orvosság várta a szerencsétleneket. Az európaiak negyedén volt a sor és már a német konzulátusi palota romjaiban dűskált a lézengő mentők csapata, melyet nagy ügyvel bajjal tudott Benedetti páter összehozni. Sugár alakja mindenütt elől járt a veszedelemben. Az aranykeresztet kezében fíradhatatlanul járta a romokat és adta az ásók alá az utasításokat.

A német konzulátusi palota kapujának romjain az egyik kuli kétségbeesve kiáltott fel.

— A konzul.

Benedetti páter odasietett.

— Éi?

— Éi.

A lelkes pap megdöbbsent. A romok alatt össze-vissza zuzva Klug gróf fetrengett előtte. Szakállának ezüstös szárait a megfagyott vér durva seprűvé kötötte össze és szemei megvoltak törve. Melle, melyen több mint két órája egy mázsás kő hevert, besüppedt és orrán és száján most is patakzott a vér.

Benedetti páter vízzel kínálta.

— Az Ur legyen irgalmas neki...

Lent a romhalmaz lábánál ebben a pillanatban — megunva a várakozást — a rozoga taliga előtt ismét ordítani kezdet a kertész számára.

— Miá! Miá!

A haldokló még egyszer felnyitotta szemét, megfeszítette minden erejét, a páter palástjának szélét egy pillanatra ajkához tapasztotta, aztán visszaesett és kilehelte lelkét.

Holttestét a kikötő közelében temették el annak az utnak oldalán, melyen mindenkinek el kell haladnia, aki Európából jön.

CSERMELY GYULA:

A gyilkos furó

Négyen voltak együtt az asszonyok; a fürdőszálló tornácán ültek a számukra fentartott asztalnál és jobb szórakozás híján élénken figyelték Apsainét, ki lent sétált a tó partján, mellette gavallérja, a százados. Már napok óta ostromolta, úgy tudták és ostromolja most is, jól látták, ahogy szorosan ott lépdelt mellette és beszélt hozzá nagy lendülettel és lázasan.

— Nem vetek neki két hetet, — jegyezte meg az asszonyok egyike — és Apsainé menthetetlenül elbukik. Ha csak közbe nem jön valami — tette hozzá és elgondolkozva elhallgatott.

— Ugyan mi jöhetne közbe? — kérdezte élénken egy második. — A százados nagyon férfias szép ember és jól ért az ostromláshoz, úgy látszik.

— Hogy mi jöhetne közbe? — viszonzta az első és elpirult. — Valami semmiség is megteszi, ha úgy fordul, valami hétköznapi megszokott dolog is.

— Talán tapasztalatból beszélsz, édesem?

A kérdezett másodszor is elpirult. — Mit tagadjam, — felelte — mint minden fiatal és, szép asszonyt, engem is ostromoltak a férfiak, engem is megkörnyékezett a kísértés és én is közel voltam az elbukáshoz, most már megvallhatom.

— És mi tartott vissza a bukástól?

— Egy semmiség, édesem, egy hétköznapi megszokott dolog. Már utban voltam az uccába, amelyben ostromlóm legénylakása rám várt, de megfordultam és rohantam be egy templomba. S ott megfogadtam, hogy erős leszek, hogy soha... hogy sohasem csalom meg az uramzt.

— Vajon mit láttál rendkívülit vagy borzalmasat?

— Semmi rendkívülit, csak egy megszokott dolgot. Fiatal párocskát láttam, most eskették össze a templomban s éppen kifelé jöttek a násznéppel, hogy kocsiba üljenek és elhajtassanak. S nekem eszembe jutott, hogy négy évvel azelőtt én is hűséget esküdtem az uramnak! Elvetemültnek éreztem magamat, bűnbánattal berohantam a templomba és megismételtem eskümet... soha!

— Hasonló esetem nekem is volt, — mesélte el röstelkedve egy harmadik. — En is már utban voltam a bűn felé, nekem is az ördög volt az utmatatóm, de elébe toppan a Halál és a pokolba kergette az ördögöt.

— A Halál az ördögöt? Hogy-hogy?

— Ahogy tovamentem a járdán, mentőkocsi állt meg egy ház előtt. És azt mondták az emberek, kiket a beszédes házimesterné már informált volt, hogy mellbe lőtte magát egy férfi, mert megcsalta az asszonya, a céda. S én is megfordultam és bezárkóztam a szobámba s én is megfogadtam, hogy soha, de soha!

Rostiné, a negyedik asszony, ki eddig csak figyelt és hallgatott, most jóízűen, hangosan felnevetett. — Azért kacagok, — mondta — mert az én esetem de más, mint a tiétek. Kettőtöket az Élet meg a Halál, vagyis komoly dolgok mentettek meg a bukástól; engemet a komikum mentett meg. A neveltségesség mentett meg, az. Es meggyőződéssel mondhatom, hogy a neveltségesség nemcsak öl, de olykor meg is ment.

— Érdekes história, beszéld el.

— Ostromolt engem egy férfi; az a bizonyos férfi, aki minden asszony életében felbukkan és elhomályosítja a legitim férjét. Aki engemet ostromolt, képviselő volt; országos ügyekkel elfoglalt országos ember, ki énnekem leginkább a férfias komolyságával imponált, és elsősorban ezzel hatott a lelkemre.

— Nem szaporitom a szót: rabja lettem annak a komoly nagy embernek. Aki ugyszólván nem kért, de rámparancsolt: — ma délután háromkor eljön a lakásomra, drágám.

— S én ész nélkül mentem; sebesen be az utcába, amelyben ő lakott, lihegve be a házba, ahol otthona volt, dobogó szívvel fel a lépcsőn, amely a lakása ajtajához vezetett. Ott azután megálltam, mert lekötötte valami a figyelmem, azután kitört belőlem a kacagás és megfordultam és hazamentem, megváltva. Már nem voltam rabja annak az embernek, már szétfoszlott előttem minden nagysága, ő maga pedig ugyiszlán megsemmisült, megölte a komikum, a nevetségesség.

— Megsemmisült? Ugyan mi ölte meg?

— Megölte egy furó. Egy közönséges nagyobb kaliberű furó. Amivel lyukat furt az ajtaján, hogy kikémlelhessen a lépcsőházba, vajjon jövök-e? Tudniillik hogy fölértem a lépcsőre, melytől jobbra lakásának ajtaja volt, holmi gyanus nesz megállanom késztetett. Mi motoszkál ott belül az ajtón, amelybe be akarok nyitni az én nagyomhoz? Másodperc múlva már tudtam is. Furó hegye jelent meg az ajtóban, mind kisebb jött, nyikorogva, mind kisebb, azután visszafelé húzódott, mert kész volt a lyuk. Amelyen ki akart kémlelni az én emberem, hogy lesse a szép asszony jöttét. S ahogy elképzeltem magamnak azt az államtitkár-sőt miniszterjelölt-képviselőt, aki leginkább a komolyságával ejtett meg; ahogy elképzeltem magamnak, ahogy ügyetlenül manipulál a furóval; ahogy izzad és vesződik, hogy lyukat fúrjon az ajtaján és kikémleljen, mint valami diák: mindez oly nevetségessé tette előttem, hogy viharosan kacagva lefutottam a lépcsőn, ki a házból. Szétfolyt minden nimbusz, mely körül vette szememben azt a „nagy“ embert; közönséges szürkeség lett belőle, s amit megbocsátottam volna egy kis jogásznak, sőt természetnek is találtam volna, hogy kíváncsi és türelmetlen, mert gyerek még, azt — kapcsolatban azzal az országos nagysággal — öldöklő komikumnak ítélt. És kiábrándultam az én emberemből egy perc alatt s én is fölvettem magamban, hogy: soha.

Az asszonyok erre nem tettek megjegyzést, mert visszajött Apsainé az ő tisztjével. És szánkozva kérdezték: azt mi fogja megmenteni a bukástól? Mert ősmerték az asszonyi lelkeket; esketés és öngyilkosság magában, furó és más szerszám sem elég, de belátás és kedély és szív is kell hozzá, hogy megmeneküljön egy asszony a bukástól.

Sz. SZIGETHY VILMOS:

Az új magyar irodalom

III.

Azonban ezekből a kísérletekből csíholja ki nagy áldozatokkal és irodalomtörténeti jelentőséggel az Athenaeum az új magyar tehetségeket.

A nyárba nyúló tavaszon például, két részben, egyszerre nyolc regényt közölt. Olyan teljesítmény ez, amire csak évtizedekkel visszamenőleg van példa, amikor a Fővárosi Lapok szépirodalmi napilap élt. A nyolc regény most jelenik meg könyv alakban s mindenképpen érdemes velük foglalkozni. Csak megtaláljuk a kapcsolatot bevezető sorainkkal. Mi a mai író témája, mit látott, mit tanult, hová fejlődik, talál-e valamit az új idők levegőjében, idegrendszerében?

„Az orvos“ az első regény címe, Földi Mihály írta, aki maga is orvos, következésképp közelebb áll az emberi test, és talán a lélek, boncolgatásának tudományához. Nagy képzettségű író, aki — úgy érezzük — önvaló-mást tesz, amikor azt mondja: „Minden jó orvosban szepege, félénken, ott ügyög egy elvetélt művész is...“ A rejtelmeknek ez a buvára, a fájdalomnak ez a vizsgálója, a romlott és csuf testeknek ez a fáradhatatlan gyógyítója rajongó szerelmese az életnek, az örömnnek, a szépségnek. Nem furcsa? A legtöbb orvos szereti a zenét és bolondja a szép nőnek.

Földi Mihályban a tudós nem öli meg az író, mint az általában lenni szokott, rap-szodikus stílusa, erőteljes sok dialógja, ragadva viszi a cselekményt. Női főszereplőjének életében három orvos szerepel. A férj beteg, lassan haldokol az asszony szenved mellette, mert a tekintélyes, finom orvostanárt szereti, aki idősebb az uránál. Ez a tanár aztán sietteti a férj halálát, megöli erősebb adag orvossággal,

csak özvegygé tegye az asszonyt. Most már az ő felesége lesz, de lelkére nézül a gyilkosság és képtelen felolvadni a régi szerelemben. Az asszony pedig csak asszony, a rossz szerető férjje degregálódott s helyét az asszisztens foglalja el, akibe a többi anatómus példájára szintén nem rögzítődnek bele másoknál jobban a test belső esztenségei, komor állatiasságai. A tanár végül is felőrődik abban a szenvedésben, hogy nem tud hinni az asszonyának, aki előzetesen a szeretője volt s a halálba menekül, hogy teret adjon az ifjúságnak, amely mohó és önző. Hedde épp annyira nem egyéniség, amint hogy keveset teremtett ilyen a női fajtából a végzet, az ő karakterét az édesanyja adja meg néhány szóban, amit a tragédia alkalmával a harmadik férfihoz intéz.

— Édes fiam, vigyázzon a lányomra. Most ne erőltesse, talán majd hónapok, esztendők múlva. Olyan fiatal még szegénykém... De most már megérett. Látja nem tud élni szerelem nélkül. Eddig sok kellett neki belőle, ezután a kevés is sok lesz neki talán...

On nem. Itt vitába szállunk a szerzővel, Hedda, ha valóban megérett, nem vár hónapokig, legkevesebb esztendőig, hanem főlemeszt még néhány orvost, akik a mi tapasztalataink szerint is érthetetlenül tudnak rajongani a szerelemért s a bűn tragédiáját nem veszik annyira komolyan, mint a laikusok.

Épp ezért a bűn regényének nevezhetem Földi Mihály regényét, amelyből az érdekeséget a drámai lüktetést, az új utak keresését elvitatni nem lehet.

Moly Tamás művének címe: „Csak nővel ne...“ és témája amerikai. Az ize detektív-szerű, sok benne a kaland, nyilvánvalóan export céljai vannak. Fölhasználja azokat az elemeket, amik a külföldi irodalom hasonló műveit jellemzik, az egész egy makacs agglegény megtörése passzióból. Természetes, hogy a végén szerelem lesz belőle. Nem nagyigényű munka de kellemesen szórakoztat s egyesíti magában a ritkán megszólaló de gondosan író Moly Tamás jó tulajdonságait.

Az „Eleven bálvány“, legújabb regénye a sokszor a klasszicitásig emelkedő Szini Gyulának, nem méltó hozzá. Szini Gyula is a külföldre ment témáért, az emlékeztetés boxer-lazadás fonja bele a maga meséjét, amely erőszakolt, furcsaságokat kereső és csak külsőségekben kínai. Sokszor az a gyanunk, hogy Szini Gyula expressz-gyorsasággal, minden műgond nélkül, azért írta meg ezt a regényt, hogy belejusson az első négy mű csoportjába.

Annál frissebb, minden tekintetben eredeti munka Tersánszky Jenő regénye, a „Mike Pál emlékei“. Egyes fejezetei mintha önállóak volnának, annyira kerekdedek. Mégis az egészet finoman foglalja össze a közös hangulat és Eszti, a tanító leánya, aki látszatra finom, gyöngéd egyéniség, a valóságban korán érett bestia, kéznél levő tárgya a kis bányaváros szellemi éhségeinek. Tersánszky ezt az egyéniséget távolról sem fejt ki brutálisan. A színes, hangulatos millió-rajból, a vidék érdekes szimplaságából úgy alakul ki ez a lény, mint sok papirosbacsavartságból az apró zsuzsu. Nem tudatosan rossz, csak ott él a husból és vérből való emberek között, nem romlott lelkeleg, még se tud tiszta maradni, mert husból és vérből való ő maga is. Azért lelklismeret furdalás nélkül lenne az erdészgyakorok felesége, bár mintha alig tudna róla, hogy anyakönyvvezető és pap is van a világon. Időnkint eljátszik egy kis mérgezési komédiát, aztán... aztán új ember kerül a faluba.

Nagyszerűen, szinte csak színelvőkkel odavetett jellemzések teszik olyan elevenné a kis bányaváros képét, mintha dombormű volna. Van-e tendenciára? Talán az, hogy nem mind az a bűn, ami a világvárosokban halmazdik össze. A pipacsos rétek, az egészséget lehelő fenyvesek, a romantikusan mormoló patakok világa épp úgy krált az élet után. Az író legfőljebb tompít az élel színeken s nem moralizál, hanem beállítja a helyzeteket s azt mondja: Itt van látniátok.

Tersánszky Jenő egyébként az újabb magyar irodalom egyik legfőbbet ígő tehetsége, aki sok hányatás után végre, de még mindig egész fiatalon, biztos léptekkel halad a nagyobb koncepció felé.

A másik regénycsoport leggyöngébb alkotója Lovász Károly írta regénye: „Középeurópa legerősebb asszonya“.

Lovász humora nem győzi akkora terjedelmében, egyébként is elcsietett munka, sokszor pers. ifláz, amely valószínűtlen kalandok során így akarja igazolni, hogy a díjbi-közönd is hajlítható, puha asszony, ha szerelmes.

Igazi irodalmi érték azonban Harsányi Zsolt eddigi legnagyobb terjedelmű regénye, „Az arany holló“, amely Mikszáth-szerű ötletből indul el, sárosi allűrökkel, azonban minden utánzás nélkül. Mélységes felajdulások sirnak ki ebből a munkából, agyámoitalan művészlélek megnősül ifjan, maga se érti, miért veszi el a közönséges kóristaleányt, aztán annál mohóbban keresi a nagy szerelmet. Minél jobb családból való, annál többet jár a szennyben, bizonytalan-létován, külsőségekkel próbál imponálni, végül csak egy tutó kaland édesíti meg a szája ízét, az téríti vissza a komoly hivatásához.

A részleteket a festő meleg színeket varázsló ecsetével rakta vászonra Harsányi s a költő sok felületesnek látszó, de mindig jóakaratu, hangulata, meglepő őszintesége cizálta ki. Közvetlen őszinte, azt mondtuk majdnem, hogy meglepő, de Harsányi Zsolttal szemben ez sértés volna.

Kodolányi János a legértékesebb tehetsége az új magyar irodalomnak. Csak parasztkról ír, de néha Móricz Zsigmondnál is erőteljesebben. Nem takargatja a hibáit, mint Tömörkény (aki rajongott érte és védte körömszakadtáig), hanem bemutatja teljesen nyersen, földenséggel, gazdagodási vágyával, minden komisszával egyetemben. A „Börtön“ című regénye valóságos szenzáció olyan erőteljes — bár tájszóktól zavart nyelven írva, hogy azóta eseményszámba megy Kodolányi minden írása. Ő maga egyszerre bukkant fel iskolázás, tanulmányok nélkül, paraszt sorból. Irja azt, amit látott, hallott, tapasztalt, nem zavarja meg benne semmi. Vidéken él, nem a fővárosban, így aztán az egyénisége is tisztábban fejlődhetik.

Lakatos László „A teve“ című új regényében is megfelelt Budapest írójának. Ezt a különös, százfele összetételű népet festi, az ő asszonytipusai között soha sincsenek női eszményképnek valók. Ezek a nők mohón követelik az élet jussát, jussnak nevezve mindazt, ami nekik jó s önfeláldozást, igát, terhet jelent a férfiakra nézve. Hűséget nem ismernek, a kezesség csak alkalom és szárnyuk nekik arra, hogy indulataiknak, vérük játékanak éljenek. Kezdi sokszor mint lányok s végzik egész sereg férfi elpusztításával asszonykorukban. A teve az ilyen férj, aki elképzelhetetlen megaláztatások, szenvedések árán is ragaszkodik a feleségéhez, aki csak kifacsartan, kifosztottan tér meg hozzá élettársul.

Vigasztalan és sötét volna a kép, amit Lakatosnak szinte Strindbergszerűsége tár elénk, ha nem járulna hozzá az író fölénye, sokszor eszményi magaslatba jutó szatírája s az a hámulatos ökonomia, aminek Lakatos ma elsőrendű mestere. Annyi bizonyos, hogy a pesti asszonyt ilyen mélyen még nem rántották le a sárba.

Futtában ennyit az új magyar irodalomról, amely — mint látni való — abba hagyta a háborus témákat és visszatért hushoz. Vigasztalót nem találunk benne, de hiszen az életben sincs sok ebből a ritkaságból. A reprezentánsokat akartuk bemutatni az első alkalommal, máskor majd másokról beszélünk.

Könyvujdonság!

Hamvai Sándor: A szent hazugság
Regény ára 60.— lej.

Nagyszerű írói készséggel, mindvégig ebiúncsölő érdekesseggel rajzolja meg a szerző apa és fia összetűzését és kibékülését egy becsület és gyermeke jövőjét védő és azért mindenre képes asszony intrikái között. — Erdekesebb regény még nem hagyta e földelyben a sajtót, min

A szent hazugság.

Kiadta a Brassói Lapok könyvostálya, Brassó.

GYERMEKVIILÁG

Bözsi baba

Kötni tanul Bözsi baba,
Leesett a gombolyagja,
A három cica se rest,
Neki ugrik egyenest.

Erre rugják, arra hozzák,
Gurigálják és pofozzák
Igy mulatnak, de nagyon!
Ne hagyj Bözsi, aranyom!

Erre-arra ráncigálják,
Ni, már mindjárt szétcibálják!
Bözsi máskor aranyos,
De most szörnyen haragos!

„Sujt titeket a haragom:
Éltéptetek gombolyagom,
Rosszak voltatok, no hát,
Ma nem kaptok vacsorát!

Erzsike néni

Sorozás van Fülesfalván

Nagy izgalom van ma Fülesfalván! Az uccákon itt is, ott is tarkán-barkán szalagcsokros nyullegények lépdegélnek kisebb-nagyobb társaságban. Ma ugyanis sorozás van. Mert hát amióta ez a föld forog, nem új dolog, hogy a nyulak is katonáskodnak. Csakhogy a kaszánya udvarán, ha hiszitek, ha nem, úgy van igazán, a nyuszik nem támadást tanulnak. Védekezés kell a nyulnak! Megtanulják, hogy kell védekezni. Ez a fontos, életbe vágó tudomány, a többi ehhez képest semmi. S ezért a sorozáson minden nyulfinak ott kell lenni. Mint katoná azután megtanulja rövid idő múlva, hogy a puskacsőtől miként védekezzék? S hogy a róka meg ne fogja, hogy a sasnak görbe körme, esetleg a sólyom szárnya, a két szemét ki ne vágja. A sokféle védekezést bizony jól kell tudni. Ezek nélkül nem élhet meg semmiféle nyulfi.

De a sok beszédnek sok az alja. Térjünk át a fontosabbra.

No hát Fülesfalva uccáin a csendre és a rendre csendőrök vigyáznak. A község háza előtt fel s alá járnak, s nádbuzogányaikkal hadonázva intésükre megszűnik a lármá, a kurjogás és az ének... Egyszerre olyan csend lesz, mintha temetnének. De ott a felvégen bezzeg más az élet! Egy nagy korcsmában mulatnak a nyullegények. Káposztát esznek vidáman, s ettől mámorosak lettek mindnyájan.

Barna Csuli könyökére támaszkodva kurjog. Prémés Matyi beszélne sok okosat, ha tudna. Ott van Bunda! Bunda Jancsi az a helyre legény, aki annyit zabált, hogy az asztal alá esett szegény. Azután Farkincsa Gyuri, aki a káposztát csutkát magába már alig „gyuri”, gyömszőli. És még sokan mások, a zöltség pusztítás terén híres óriások.

A korcsma előtt is sokan álldogálnak. Majd egyesek egymás vállát átölelve sétálnak és énekelnek. Messze földön, száz határban visszhangja van ennek az éneknek. Meredt szemű Bandi fején hetyke, pörge kalpag. Büszkén figyeg róla a nemzeti szallag... Rikkantgatja, makogtatja torkaszakadtából azt a régi bakanótát, mely ilyenformán szól:

„Török császár kiállott a kapuba
Árrafelé megy sok, rongyos rekruta.
Török császár nagyot kóp a markába
Visszagondol a rekruta korára.

Meredt szemű Bandi kitartóan fujja ezt a kedves nótát. De az egyik csendőr nem ismer ma mókát. Hajlékony nádjával Bandihoz közelget, s olyat huzott reá, hogy a kedve elment a nagy dalolástól, handabandázástól.

Benn a község háza legnagyobb termében, folyik a sorozás csendben, rendben, szépen...

Minden nyullegénynek felírják a nevét egy nagy vaskos könyvbe. Három írnok irogatja a sok nevet nagy szuszogva, nyögve. Azután a besorozott nyulak ötös csoportokban versenyezve futnak. Aki a csoportban mint győztes beválik, azonnal megkapja azt az ugynevezett „sárzsit”. Rangjelzése murekőrem és... szép vitézkötés. A címe pedig: hadnagy ur! Hadnaggyá ilyen hamar lesz a nyul, de csak, ha jó futó.

A sorozás hajnalhasadtától alkonyatig tartott. Szegény falusbíró a nagy izgalomtól majd hogy meg nem halt ott. Mert az ellenőrzés, futás, lőtás éhég, s még sok más egyéb, majd kimerítette minden erejét.

No de végre valahára minden rossznak van határa. Még a sorozásoknak is vége szokott lenni. Most már ezek után meg lehet pihenni.

Bíró uram a ludtollat tintatartójába vágja, s alig várja, hogy már otthon lehessen, s a céklából ehessen.

De bizony a mulatós nyullegények, a helyet hogy szépen hazamennének, összeállnak s kijelentik: Addig táncolunk ameddig! Csak az biztos, hogy ma haza nem megyünk. Ez volna a szegényünk. Ide gyorsan nyulcigányok. Jertek ide nyuszi lányok. Perdülj, perdülj jobbra láb, balra láb virradatig legalább!

És a bőgős mindjárt huzza, a hegedűt két nyul nyuzza. Nyuzza, nyuzza, nyegtetli. A cimbalmos rezegteti. A nyulbakák kurjongatnak, a lányok is jól mulatnak, derekukat rengetik.

— Így táncolunk reggelig!
Rávágják mind a legények:

— Nyuszi vagyok, vigan élek.
Hopp!
Ha megfájdul a nyul lába
Nem megy holnap kaszányaiba!
Hopp!

De amíg a táncot roppják, sötét felhők bekormoazzák az eget.

Az eső is jól megindul. S lám, lám mégis kedvvel táncol mindenki nyul. A párjával gondtalanul izeg-forog, mert az eső a bundáról csak lecsorog. Ez az eső fel nem tűnik, még akkor sem, ha egy hétig meg nem szűnik. Jöhet zápor! Ahogy tetszik, úgy szakadjon! Jöhetmenykdő! Csupán ide be ne csapjon!

De becsapott. Pedig hangja oly méla volt mint a fuvalának legszelidebb hangja: — kis nyuszikák rajta, rajta! Táncoljatok szépen. Hehehehe, hihinihi jókor jöttem épen. Gyönyörködöm táncotokba! Beállok a sorotokba.

Hej lett erre nagy ijedség! A táncolók egymást csak hogy le nem verték. A cimbalmos alig menekült, a nagybőgős majdnem elterült, és a vidám nyullegények s nyulleányok — ugye nem is gondoljátok? Százötvenen kétszázfelé szaladtak. Ily hatása volt a róka szavaknak. Mert hát mit is csürnén, miért is csavarnám? A róka beszélt úgy a fuvala hangján. Csakhogy most az egyszer nem volt szerencséje, s remény sincsen arra, hogy lábbal elérje a nyulpecsenyét. Hiába kiáltja:

— Ne féljetelek tőlem! Meg hültök a nagy esőben, hiszen vizes a bundátok! Aggódva gondolok reátok! Álljatok meg csak egy pillanatra, hogy a bundátokat az esőtől kicsavarja róka koma, hü öreg apátok.

De a nyulak meg nem álltak, s egytől-egytől szerencsésen mind hazataláltak.

Igen! Ez esett meg akkor sorozáskor. Hogy mi lett a folytatása, azt elmondom máskor.

Dezső bácsi

A „Brassói Lapok” betűiből a következő szavakat lehet összeszerkeszteni:

Aba, ablak, ablakos, abrak, abrakos, abrakoló, alak, alakí, alakos, alabor, (kerék fék) alakor, (sovány buza) alapok, alapos, alap, akar, aki, akol, akó, albiro, alkar, Ali, alkotó, alól, Alpok, alsó, apa, apai, Apor, após, apósa, apó, apró, apóka, ara, arab, arabok, arak (szesz), arass, bak, baka, bakó, baksis, bal, Baji, balsors, balra, barka, barkó, barkós, barak, barok, Baross, basá, bika, birka, bír, bíró, bírok, birs, bor, boros, Boriska, Boris, Barka, boa, bors, boka, bók, bókol, borsó, borsós, borsóka, Bóra, boróka, Braila, Brassó, brassói, lkra, llla, lla, ipar, ipa, iparos, irka, ir, iró, irós, irok, is, iskola, Kaba, kabar, Kairó, kalap, kalapos, kaliba, kap, kapa, kapor, kapros, Kapri, kapar, kapok, kaparó, kapás, kapóra, kar, karó, karba, Karola, karos, karós, karol, karoló, karból, kas, kasos, kasba, kasból, Kaspi, Kassa, kassai, ki, kibir, kiló, kilop, kiro, kirabol, kirakó, kis, kóbor, Kolos, kopó, kiór, Koprol, kóros, koros, kór, kor, korai, kórsó, kórsós, korpa, kos, kosara, kosaras, kopik, kopir, Krassó, krasó, lak, lakó, lakós, lakik, lap, lapí, lapok, lapos, laska, lassó, liba, libasor, lik, likas, Lisboa, (Lissabon) ló, lob, ókor, lop, olom, ómos, ólompír, óra, orsó, orsóka, Pali, ókori, lobos, lopós, Lóra, Lóri, Lórika, Ó, óbor, ob, ok, Palika, Palkó, pala, park, paróka, parokia, parola, Paks, pasas, paskol, pasa, para, pikoló, pirok, piros, Piroksa, pir, Pókai, Póla, Póli, polka, poloska, pók, pókos, poló, próba, por, pór, porlik, porlós, porol, pórias, rab, rabló, rabol, rabok, rak, rakó, Ráró, ri, ró, róka, róla, Riska, salak, sapka, sarkal, sarok, sark, sarló, sas, sasok, Sió, sikos, sikkor, Sikkós, sikra, sikló, sip, sipka, sipos, sir, sirba, sírok, sírből, sisak, sisakos, skalp, skí, skorpió, spórol, sok, sokal, sors, só, sóska, sós, sor, s, tehát összesen 268 szó.

A Brassói Lapok 239. számában megjelent rejtélyek megfejtése.

I.

Majd minden országnak van **ma gyarmata**.
Ott az a **rom** ángelának legkedvesebb helye.
Szeretném **Étel**ől elvenni a labdát.

II.

Görögdinnye.

III.

A hány ház annyi szokás.

IV.

Három nővér.

A két utolsó rejtvényt helyesen csak a következők fejtették meg: Dénes Erzsike, Szöcs Irén, Salló Jucika, Brenner László, Imreh Jolán, Kerekes József, Fodor Juliska, ifj. Szabó Sámuel, Brády Rózika és testvérei.

A kisorsolt nyertes neve: Dénes Erzsike Segesvár, Kemény villa.

Dezső bácsi postája

Gombos Tekla és Ildikó, Bukarest. Dehogy felejtetek el. Hogy tudnék elfelejteni olyan kedves gyermekeket, mint amilyenek ti vagytok. Hiszen leveletek hangja a szeretet dala, rendes tiszta írástok mint a jóleső verőfény. Maradjatok hűséges olvasóim. Nektek igazán szívesen mesélek.

Virágh Vera és Pista, Nagyszeben. Szorgalmas munkátokat meg kell dicsérem. De a 204 összeírt szóból 25-öt nem fogadtam el, mert az ilyen szavak mint Sasi, Sopira, posra s általában a nem közismert családnevek nem jöhetnek számításba. 179 szóval nem nyerhetétek el az elsőseget, pedig a megfejtésből látom, hogy sokat olvastatok már, s intelligens gyermekek vagytok. Nevetek a megfejtés sorából tévedésből maradt ki.

Hamar Jenő, Sepsiszentgyörgy. Az első rejtvényed már régi. A két utolsót már leköszöltem. A többi nagyon könnyű. Jenő fiam írd meg, hogy mit jelent ez a szó „üdület”. Ilyen szót a magyar nyelv nem ismer.

Bálint Jucika, Székelyudvarhely. Bizony ügyesen teszed. ha a „Gyermekvilág” összegyűjtöd, s amint írod, később összekötteti edes anyukád. Lesz legalább akkor egy mesés könyved. Üdvözöllek.

Buzás Mancika, Brassó. Személyesen akarnál engem látni? Miért? Én sem látlak teged, te sem látsz engem, s mégis szeretjük egymást. Látod ez az igazi szeretet. Így kell minden felebarátunkat szeretni.

Szász Mária és Jolán, Boteni (Jud Muscal). Írod, hogy örömmel olvasod a Gyermekvilágot, amelyből a meséket s az elbeszéléseket megőrzés céljából ki szoktad vágni. Becsüld is meg azokat a sorokat, amelyek a ti lelketekhez szólanak. Nagyon jó gyermeklap a Cimbora, amelyet Nagybarján (Baia Mare) szerkesztenek. Címe: Cimbora tekintetes kiadóhivatalának Baia Mare. Az előfizetési árát nem tudom. De kérj mutatványszámot.

Salló Jucika, Brassó. Kéred, hogy küldjem meg az ígért nyeremeny könyvet. Szívesen megtenném kedves Jucika, csak hogy a könyvet jelenesen más nyerte meg, s annak a másnak kellett megküldönnem. De ha legközelebb a te nevedet sorsolják ki, meghagyom a postának, hogy amilyen gyorsan csak tudja, úgy szállítsa a könyvet a te címre. Jó lesz?

Bicsak Józsi, Nagyszeben. Német iskolába jársz, mégis nagyon helyesen írsz magyarul. Látszik, hogy székely vér van benned, s hogy okos fiú vagy. Anyanyelvedet ne hanyagold el. Olvass magyar könyveket, olvasd a Gyermekvilágot, amelyben élő kapcsolatot nyersz magyar testvéreiddel.

Láncz Erzsébet, Máramarossziget. Hiszem, hogy az üzenetemet már elolvastad. Szép kis fényképet elittetem a többi emlékeim közé, s nagyon köszönöm kedves ügyelmedet. De jó dolgod lehet most Erzsike. Bandi, Laci és Irán játszótársaidat ugye minden nap főzőcskét és babásdit játsztok? Játszás közben néha gondolj Dezső bácsira is és ne haragudjál meg azért, hogy csak két hetenként tudok válaszolni levelekre. Nekem nagyon sok gyermekem van s így a gondom és a dolgom is több mint a tied. Ha nem hiszed, csereljünk szerepet. De azonnal!

Boér István, Brassó. Kíváncsi, hogy engem az Isten sokáig eltessen, mert akkor még sokáig mondom meséket. Köszönöm ficskám. Szép a jó kívánság, de akkor mégis a legszebb ha azt érdekel nélküli kíváncsi barátainknak. Ugye te is rá jössz, hogy igazam van.

Szöcs Irén, Csikapióca. Jó akaratom mindig veled van. Most csak az a fő, hogy a szerencse is veled legyen.

Takács Rózsi, Párhida. Nehezen vártad a postát? Bizony már a múlt neti számból megtudtad, hogy a 152 szó nem volt elég. Ha most nem sikerült, sikerül majd máskor!

Elefant Béla, Brassó. Jó gyermek vagy Béla fiam, hogy még sok tanulásod közepette sem feledkezel meg Dezső bácsiról. Írásod gondos, látszik, hogy rendes fiúcska vagy.

Gyárfás Mária, Galați. Én is örültem volna, ha a könyvet megnyerhetted volna. De a szerencse kerekét nem én irányítottam, s ez az én szerencsém. Mert akkor igazán nem tudnám, hogy a sok kedves, egyformán szeretett gyermekem közül melyikhez irányítsam azt a forgó kerekét.

Jakab László, Csikszereida. Bizony sok levél érkezik hozzám, s azokra mind szívesen válaszolok. Szép tisztán írt leveledet emléküi elteszem.

Dénes Erzsike, Segesvár. Kérdésedre őszintén felelek. Brassóban lakom, főfoglalkozásom az írás. A

Brassói Lapok belső munkatársa vagyok. No látod én is bemutatkoztam, s várom, hogy most már ígéreted szerint te is rendes levelezőm maradj.

ifj. Szabó Sámuel, Brassó. A győzelem pálmáját ugyan el nem nyerted, de azért dícséret érdemelsz, mert igyekeztél és szorgalmad becsületes volt.

Höhr József, Udvarhely. A szóalkotás rejtvényével erősen elkéstél. De amugy is a 141 szó kevés.

Kerekes József, Brassó. A számrejtvényed is jönni fog, csak egy kis türelmet kérek. Annyi a hamarabb beérkezett rejtvény, hogy bizony várnod kell, amíg sor kerül a tiedre.

Demeter Andor, Sepsiszentgyörgy. Meleg hangu leveledet örömmel olvastam. Látszik minden sorodból, hogy fejedben élénk ész van. Azt hiszem, hogy Tiborkának is a „mész” kezd már ésszé változni. Szeretettel üdvözöllek.

Gocsman Lenke, Apáca. Ugy el tudlak képzelni, amint szép nagybetűidet lassan, vigyázva egymás mellé írod. Még talán nehezedre eshetik a betűvetés, de harmadik elemista létedre nagyon szépen, s ami fő, rendszeren írsz, még hozzá négy oldalas hosszú levelet. No, én sem maradtam adós. Én egy hosszú mesét írtam nektek a nyulországról. Meg vagy ezzel elégedve?

Schönfeld Ernő, Brassó. Még 130 szó is kevés volt, Ernő fiam. De azért ne busulj. Majd máskor szerencsésebb lesz. Rejtvényeidet valóban avultaknak látom. Kiséreljed meg, hátha tudnál eredeti rejtvényt is alkotni.

Imreh Jolán, Csik-Szépviz. Isten hozott Jolánka, szeretett levelezőim közé. Én bizony, ha tanárod volnék, kedves leveledre tisztelet adnék. Ugy hallottam, hogy a mostani osztályozásnál ez a legjobb jegy. Csacsogásod pedig olyan, mint a fülemile hangja. Alig várom, hogy mielőbb ismét csicseregj. Örömmel élvezem vidám hangu leveledet.

Az időközben még beérkezett levelekre a következő számban válaszolok.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

GYERMEKEK!

Kérjétek meg apukát, hogy rendelje meg nektek a legolcsóbb meséskönyvet, amelynek címe:

Magduska meséskönyve

Írta:

Ikaifalvi Diénes Jenő dr.

A

sok szép képet is tartalmazó könyv ára csak 65 lej.

Brassói Lapok könyvosztálya, Brassó

Allandó raktár
CONTINENTAL,
TRIUMPH és
ADLER írógépekben.
Fizetési könnyítések.
HANS CLOOS

BRASSÓ SEGESVÁR
Fekete-ucca 19. 2076 Kut-tér 1. sz.

Nagy harisnyavásár
mélyen leszállított
árakkal

38 BLATT 38
Brasov, Kapu-ucca

Kötött harisnya . . .	Lel	35.—
Flohr harisnya . . .	"	65.—
Cérna muszlin . . .	"	100.—
Selyem fátyol . . .	"	150.—
1/2 dtz. férfi harisnya . . .	"	140.—
Reclam gyapju blus . . .	"	250.—
Flu gyapju sweater . . .	"	130.—
Női kötött gyapju kabát . . .	"	650.—

Divat keztyűkben és kötött
árakban óriási választék.

Legjobb kötött harisnyák
csak BLATT-nál kaphatók.

2108

Hölgyek és masamódok figyelmébe!

Párisi és bécsi mintára, modern, villanyerőre berendezett női kalapgyárat nyitottam bécsi munkásokkal, ahol a legelegánsabb és legújabb párisi és bécsi formák után új filz- és velour-kalapok készülnek Filzkalapok már 350 lejtől. Masamódok óriási árkedvezményben részesülnek új árunál és alakításnál. — Egyben tudatom a t. hölgy és masamód vevőimmel, hogy alakítások 48 óra alatt elkészülnek. — Minden hölgy, mielőtt kalapját megvenné, tekintse meg kirakatomban feltűnően olcsó árait, melyek Nagyromániában a legolcsóbbak. Továbbra is a t. vevőim pártfogását kérve

Kalapüzlet: Kapu-ucca 40. szám.
Gyár: Kapu-ucca 6. szám.

2094

teljes tisztelettel:

K. Szabó Rózsika.

ACÉLLEMEZ ÜZLETI

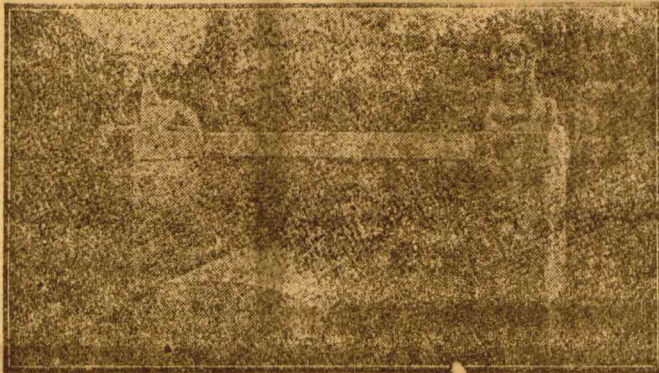
491

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablakfaredőnyt, Napellenző szerkezeteket gyártunk és legolcsóbban szállítunk. Arajánlattal díjtalanul szolgálunk

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. COGALNICĂNU 16
TELEFON 11-94 (volt Várady Zsigmond-u.) TELEFON 11-94

Géperőre berendezett granit és márványáru gyár!

NAGY JÓZSEF

kőipari vállalata

Brassó, Kut-u. 50.

Allandó nagy raktár modern sir-
emlékek és butormárvány lapokból.

2071

SILVANIA MŰSZAKI R.-T.

BRASSÓ, KÓRHÁZ-UGCA 64.

SÜRGÖNYCÍM: „SILVANIA.” TELEFON: 89 és 125.

0000

Allandóan raktáron vannak különböző üzemekhez szükséges

műszaki cikkek,

u. m. keret-, kör- és szalagfűrészlapok, hasasfűrészek, gyalukések, csiszolóáruk, reszelők, gépszijak, tömítőanyagok, csapágyfémek, gummiáruk, olajok és armaturák.

Fa- és vasmegmunkológépek, villany- és benzinmotorok.

2086

Felhívás!

775

A román

Balneológiai Egyesület

november 8 és 9-én [új stíl] Bucurestiben rendkívüli közgyűlést tart. Egyidejűleg a bányatörvény és az egészségügyi minisztérium rendelete folytán a fürdőhelyek és ásványiz források tekintetében ellőállott új helyzet és a jövőben követendő irányelvek volnának megtárgyalandók.

Ennélfogva a fürdőhelyek és források tulajdonosai és bérleti telkéretnek, hogy november 8-án, reggel 9 órakor a fenti egyesület helyiségében, Bucuresti, Strada Isvor 14. (bejárat Splaiul Archivelor) megjelenni szíveskedjenek.

Az előkészítő bizottság.

OTTO PHLEPS

TANÁR,

az erdélyi természettudományi egyet. muzeuma, ásvány- és földtani osztályának vezetője

Nagyszeben, Goblinusgasse 23.

vállalja bányatelepek, mélyfúrások, kőbányák, homok- és agyagtelepek, téglafüzetek, forráslevezetések, vízvezeték, vízlecsapolások vizsgálatát és szakvéleményezését üzemek geológiai és bányászati vezetését.

764

Hirdessen a Brassói Lapokban

Értesitem a n. é. közönséget, hogy

férfiszabó-szalonomat

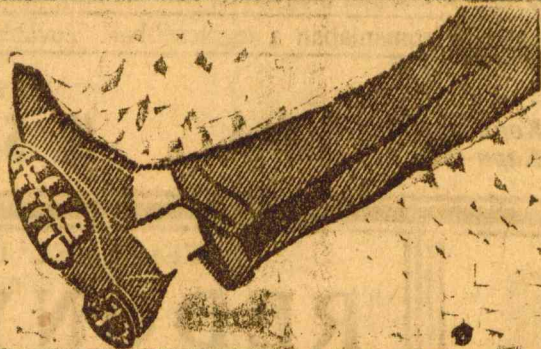
Str. PRINCIPELE CAROL (Kolostor-ucca) 27. sz. alól
a 29. sz. a. üzlethelyiségbe helyeztem át,

ahol raktáron tartok úgy hazai, mint angol szöveteket s a legszolidabb árak mellett bocsájtom a n. b. vevőim rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel

KOSA ALBERT.

6839

PALMA-
KAUCSUKSAROK és TALP

ruganyossá és
zajtalaná teszi
járását, kiméli
lábát és cipőjét.
Tartósabb
a bőrnél!!!

FELVILÁGOSÍTÁS!

A L E U
tartós javulását
kihasználva

az őszi és téli idényárut

úgy sikerült bevásárolnunk, hogy vevőinket

**minden versenyt
kizáró olcsó
árakon**

szolgálhatjuk

ki.

*

A L E U
tartós javulását
kihasználva

Párisi legújabb modellek után saját bécsi műhelyünkben készült cikkeinkkel ezúttal is igazolni fogjuk, hogy nemcsak divat tekintetében vezetünk, hanem kizárólag legjobb anyagok feldolgozásával és elsőrangú kivittel a legkényesebb igényeknek is megfeleltünk

Bélelt női kabátok gyapjuszövetből Lei	1800	és feljebb
Plüsskabátok végig bélelve	4000	
Női kabátok szőrmével	3800	
Női ruhák gyapjuszövetből	1800	
Aljak tiszta gyapjuszövetből	700	

Ezenkívül nagy választék szőrmekabátokban, kosztümökben, bluzokban és gyermekruhákban

Szolid árak! Olcsó árak! Cégünk renoméjének mindenkori pillérei

Fenyvesi és Sámuel

Nagyrománia legnagyobb női konfekció áruháza BRASSO, LENSOR 31—33.

Alkalmi vétel:

Tractorok
Locomobilok
Cséplőgarnitúrák
Esztergapadok
Gyalu-Maró-
gépek
stb.

2039

„Gépvásár”

Brassó, Kut-ucca 48. sz.

Transmisziókat

Gyűrűskenőcs-csapágyakat

legújabb kivitelben u. m.
az összes

transmiszió alkatrészeket

készíti és raktárról szállítja
azonnal

TEUTSCH GYULA

Gépgyára — Brassó

A NAGYSZEBENI SIEBENBÜRGISCH- DEUTSCHES TAGEBLATT

10480 NEMETISZEC
LEGREGIBB,
LEGNAGYOBB ÉS LEG-
ELTERJEDTEBB LAPJA DÉL-
KELETEÚROPÁBAN. :: A VALÓDI
NEMET MUNKA LEHÍVEBB KÉ-
PÉT ADJA. :: ELŐFIZETÉS ÉS
HIRDETÉSEKRE VONATKOZÓLAG
SZÍVESKEDJÉK A SIEBENBÜR-
GISCH-DEUTSCHES TAGE-
BLATT KIADÓHIVATALA-
HOZ FORDULNI.

„WELT és HEIMAT”
képes heti melléklettel
havonta 48 lei, negyedévre 144 lei.

NAGYSZEBEN,
MÁRIA KIRÁLYNŐ-UTCA 23. SZ.

2112 **ETERNIT** pala
és CSERÉP födést,
TERVEZÉST, al és magas
ÉPÍTÉST, kedvező árak és feltételek
mellett vállalkoz. — Állandóan raktáron
van CEMENT, MÉSZ, PALA, CSERÉP, TÉGLA,
GIPSZ, STUCATURNAD, SCHAMOTT-TÉGLA,
ASZFALT FEDÉLLEMEZ, KÁTRÁNY stb.
Mindennemű ÉPÍTÉSI ANYAG,
CEMENTÁRU és TŰZIFA.

Pontos kiszolgálás! — Szolid árak!
NAGYMIHALY SANDOR, KEZDIVASÁRHELY.
Fiók telepek:
Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda és Tusnád községe.

VEREINIGTE CARBORUNDUM & ELEKTRITWERKE A. G. ALT.-BENATEK, WIEN.

vezérképviselete és irodája Nagyrománia részére:

KAMARYT & MEDER

MŰSZAKI ÜZLET

ERDEKKOZOSSEGBEN: KANN & HELLER, BUDAPEST-WIEN.

Főüzlet: Távirati cím: Fiók:
 Brassó, Weisz Mihály-u. 15. „K A M E D E R,” Temesvár, Bonnaz-ucca 12 a.
 Telefon: 47 és 613. Braşov vagy Timişoara Telefon: 21-48.

Szállítunk raktárról:

FENTI GYAR VILAGHIRŰ CARBORUNDUM- ÉS ELEKTRIT ANYAGBÓL KÉSZÜLT:

csiszolókorongokat, reszelőket, fenő- és
 lehúzó köveket mindenféle alakban, mé-
 retben és keménységben az **összipar**
 részére;

„Bohemia - Crystallit” — korongokat,
 üveggyárak részére;

Carborundum — vágókorongokat a
 márvány- és kőipar részére;

• **Viszontelárusítóknak kedvezmény!** -

„Electrit C” csiszolókorongokat a **faipar**
 részére:

Eredeti „Carborundum” és „Electrit”
 csiszolóport;

Eredeti „Carborundum” csiszolóváznat
 és papírt, továbbá mindenféle speciális
 csiszoló árut.

Arajánlat díjmentesen!

TÁRGUL-MŰREŞ **DEUTSCH és BRAUN** TÁRGUL-MŰREŞ
 Textiláru nagykereskedés

Szövőtonal állandóan raktáron.

Rador No. 2201 — 117

Telefon interurban 273.

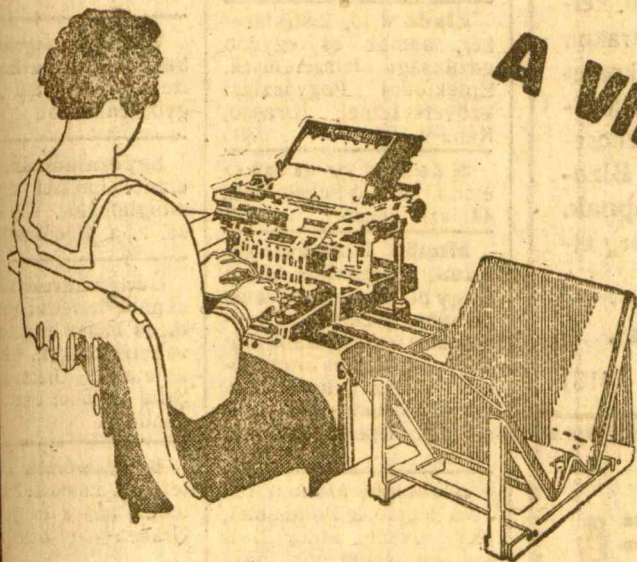
Aprított és
 hasábos **száraz bükküzifa**

megrendeléseket a legalacsonyabb napi árakon felvesz a

Brassói Népbank R.-T. (Kapu-ucca) és az Általános Kereskedelmi R.-T. (Malom-ucca 7 b.)

TELEFON: 193.

TELEFON: 389.

REMINGTON**A VILÁG**

legrégibb
 legerősebb
 legjobb
 leggyorsabb

ÍRÓGÉPE

Ara 23.000.— Lei

Kérjen árajánlatot a lerakattól: BRASSÓI LAPOK KÖNYVKERES-
 KEDÉSE, BRASSÓ, KAPU-U. 64-66.

ARADI TEXTILIPAR R.-T.
ARAD

Cluji Ierakata

STR. GENERAL NECULCEA 2.
 (volt Korniss-u.)

777

November hó 1-én megnyílik.

RAKTARON TART:

*nyers, fehérített
 és festett pamutvásznakat
 nyomott kartonok és szövetek
 szövő és háziipari fonalakat.*

Eladás csak viszontelárusítóknak.

Telefonszám 633.

ENGBER VIKTOR

villanyvilágítási és erőműbe-
 rendezések

BRASSÓ, HIRSCHER-UCCA 18. SZ.

TERVEZÉS VALDAL
 minden méretű villanyvilágítási
 és erőműberendezések építését.

Szakszerű és előírás szerinti kivitel
 garántálva.

Dinamók, villanymotorok, vil-
 lamos anyag, stb. raktáron.

Kiváncra költségvetéssel
 szolgálók.

5801

Betonkeverő gépek,

valamint az összes cementipari
 gépek, u. m. cementtetőcserepek,
 betontéglák, üreges betonblok-
 kok, cementterazzo, granitoid,
 járdalapok gyártására kézi és erő-
 hajtásra berendezve, formák, be-
 toncsövek, kutgyűrűk, lépcső és
 egyéb építési anyagok gyártására.
 Teljes asbestcementpalagyi be-
 rendezések, I-a cementfestékek
 stb. raktárol azonnal szállíthatók

„MODERNA”

építőiparigépek és Radiátor r. t.
 Braşov, Kis-utca 12.

Árlapok,
 költségvetések

díjmentesen!

Mielőtt cementipari gépeket vá-
 sárol, kérjük raktárunk
 megtekintését!

2080 II.

Telefon szám 578.

Soci György posztó-áruházában, Brassó

rövid ideig tartó nagy szövet-eladás. 20.000 m. szövet kerül eddig nem létezett árakon eladásra.

Kapu-u. 27. sz. alatti áruházban

A Weisz Mihály-u. 18. sz. üzletben

15.000 méter szövet-áru**5000 méter szövet-maradék**

30%-al olcsóbban mint bárhol áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

beszerzési áron alul lesz eladva.

Ezen hallatlan olcsó árak csak rövid ideig érvényesek!

Mindenkinek szüksége van a román nyelv megtanulására,

ehez pedig nélkülözhetetlen egy teljesen megbízható szótár. — Az önmaga munkáján könnyít tehát, ha a román nyelv tanulásához segítségül veszi a

**Dr. Dávid György-féle
ROMÁN-MAGYAR**

és

**MAGYAR-ROMÁN
nagy szótárt,**

amely csinos kiállításban most jelent meg. — Az eddig forgalomba hozott szótárakkal szemben feltűnőhatatlan előnyei ennek a szótárnak:

tökéletesen összeállított

gazdag

szókincs,

minthogy több mint 24.000 címszavával többlet tartalmaz, mint bármely Romániában eddig megjelent szótár, különös tekintettel az általánosan használt műkifejezésekre; aránylag

kis terjedelem,

amit azáltal sikerült a bő tartalom dacára elérnünk, hogy a külföldi szótárakhoz hasonlóan

simított vékony papírra, apró, de tiszta olvasható betűkkel nyomtuk. Kis terjedelmének köszönhető, hogy rendkívül

könnyen kezelhető,

s ugyancsak a kényelmes kezelhetőséget szolgálja az is, hogy a két részt egybekötve, tartós, egész vászon vagy félbörkötésben bocsátjuk forgalomba.

Mindenek fölött áll pedig az a körülmény, hogy ezen szótárt mindenki beszerezheti, mivel a nagyszerű kiállítása és a tökéletes tartalma dacára

rendkívül olcsó.

Akinek tehát a román nyelv megtanulásához szótárra van szüksége, kérje mindenütt ezt a szótárt.

**A két rész egybekötve,
egész vászon-
kötésben 180 lej
Félbörkötésben 240 lej**

Kapható mindenütt

Kiadta:

a Brassói Lapok könyvosztálya

ZIEGLER

Optikai műhely

órák, aranyművek
mindenfajta javítások

Brassó, Kapu-u. 10.

2086

DIANA
SÖSBORSZÉSZ

221

Bélyegek

albumok, katalogusok, nachtragok, csipeszek, vízjelkesők, cserefüzetek, stb. kellek a legolcsóbb áron kaphatók. Hiányjegyzékre letét vagy referencia ellenében választékot is küldök. Szerencseborítékok 2 leitől feljebb raktáron. Bizományosok magas jutalékot kapnak. Érdeklődésre csak 2 lei válaszbélyeg ellenében válaszolok.

Kemény A.

Oradea-Mare Str. Vlahuta 50. (418)

PRIMA

BÜKKTÜZIFA

waggontételekben és aprítva házhöz szállítva kapható az

**Erdélyi
Leszámitoló Bank-
nál, Virágsor 12.
és MORSCHER A., Kolostor-ucca 11.**

2077

Eladó

1 pár fájlo, 1 pár luxus lószerszám, 1 pár teherlőszerszám és egy kocsi. Érdeklődni Soc. Ind. Lemnului, fost Vidor & Comp. Brassó, Vasut-utca 41.

-3429-

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szövege: 3 lei. — Festegabb betűvel 6 lei. — Állást keresőknek 25% engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Apróhirdetéseket a tényleg eredeti árak mellett bizalmasunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadói hivatalunkhoz. — Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdézőkördéseknek válaszolunk.

**Személyszállító
autó-vállalat.** —
Jancsó. Telefon
5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9488

Címexol holtbiztosan kiirt minden poloskát csatlósól. Egy üveg ára 20 lej. Kapható minden gyógyszerárban és droguáriában. Főlerakat: Krafti & Herberth, Brassó. 5088

Aphrodan biztosan gyógyít köszvényt és rehumát. 6034

Eladó a Kórház-uccában egy két emeletes ház. Erdéklődni Kórház-a. 48. 6420

Üzletből kiszabva felereműt átvesszek varrni. Fekete-u. 14 sz. 6415

Üzlethelyiség kiadó és 2 szpárhert eladó. Érdeklődni Fekete-u. 8. 6406

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a marhahús kilója 20 leiert kapható a Huscsarnok 15 számú iutkéjében. 6398

Egészen új sziliszkin plüss kabát sapkával együtt eladó. Kötine Fekete-ucca 65 sz. hátul az udvaron. 6394

Elegáns mindennemű női ruhák leggyorsabban és jutányos áron készítenek. Kapu-ucca 20 szám I. emelet alatt. 6372

Házitartás vezetésében végzésében jártas munkabíró szerény szorgalmas gazdaszszonyt keres azon-nalra vidéki magános ur. Komoly jelentkezéseket kiadói hivatal továbbít. 6390

Eladó 2 lo, 2 stratsze-kér, hámok és egyéb gazdasági felszerelések. Erdéklődni Fogyasztási Szövetkezetnél, Brassó, Kapu-u. 62. 6385

Személy autó
eladó. Brassó Fekete-ucca 44. sz. Jancsó. 5221

Mielőtt ékszeréit eladná, győződjön meg, hogy platina, arany, ezüst briliáns, gyémánt és togsorokert legmagasabb árat fizet. 14 karátos arany tömött karika gyűrű 750 lei párja. Rosenberg M. ékszerész, Brassó, Kapu-u. 13 sz. 5400

Bérbeadó azonnal 100 hold legelő a Polátaban, mely évente átlag 7-8 vagon szénát hoz, ház-zal és korcsmahelyiséggel. Ugyancsak bérbeadó ugyanott egy malom szép lakóházzal és nagy gyümölcsös-sel. Erdéklődni lehet Porond-ucca 12 sz. a. naponta déli 12 órakor 6425

Egy nagyon jó esz-szoba kályha olcsón eladó, Romántemplom-ucca 65 szám. 6431

Női szabósághoz tanuló lányokat keresek. Kedvező feltételek. Cím 6431 sz. a. a kiadóban.

Keresek megveve, használt, de jó karban levő Alfa Separátor tejföl-ölző gépet 200-400 le-ternyi teljesítő képességgel. Ajánlatokat kér Klein Jenő Sepsiszentgyörgy. 6401

Eladó egy 4 Hp Nichol-zon gőzcséplő garbitura 1912 évi, ujjonasz nymatva, egy 1000 mm cséplő hozzá, teljes felszereléssel, mind a két gép gyűrűs kenéssel a kazán 8 légkörös, csak személyesen tárgyalok. Megtekinthető Baric And-rás és fiainál Csikszent-lyón Vasut Csikszent-lyón. 6421

Fiatall házaspár keres két-szoba konyhas modern lakást. Ajánlatokat kér Gruber Fellegvár sor 3. Telefon 501. 6428

Gyakorlott irodista jó gépirónó, ki a román, magyar és német nyelv-vel bírja kerestetik. Csak írott ajánlatok kerestetik. Thomas, Scheeser & Gál-céghez Brassó. 6435

Bélyeggyűjtők! Le-jenek be az „Admiral” küldeménybe hol a leg-ujabb bélyeggyűjtemény-akat a legolcsóbban be-szerezhetik. Evi tagdíj 20 lei Fekete Sándor Jimbora. 6425

Varrógép legolcsóbb beszerzési forrása. Bocskor Margitnál Gygy-szentmiklós. 6380

Egy családi ház olcsón eladó. Lakások azonnal elfoglalhatók. Cím 6380 sz. a. a kiadói hivatalban.

Bányaművelő és aknász felvétetik Prom-theus bánya és ipar ré-vénytársaságnál. Irásb-ajánlatok Oradea-Mare. Sírul Cerbilor címre kü-dendő. 6380

Bányamérnök keres-tetik. Ajánlatokat Prom-theus bánya és ipar ré-Oradea-Mare intézendők. 6380

Felszerelt bojár le-tészethez azonnali be-épésre keresz kerestetik. Részletes felvilágosítást Heitzmann Péter írtat. Tálisoara (Olasztelek) Odorneiu nyujt. 6411

Gyertyánfa rönkök

waggontételekben megvételre kerestetnek

GEORG WENZEL & BRUDER
szerszámgyáránál

Feketehalom — Codlea.

6427